Է. ՏԱՐԻ 2023 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 4 ՍԱՀՄԻ 4383—Հ. Տ. 13 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1890—Ն Տ. 25 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1890—ՀԻՃՐ. 10 ԲԷՊԻԼ ԷՎՎԷԼ 1308 ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ԳՐԱՀԱՅԵՐԸ ՊԵՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան գնահատեան արժէք	16
» » Վեցամսեայ » »	8
» » Եռամսեայ » »	4
Դուռեայ » Տարեկան » »	200
» » Վեցամսեայ » »	100
Օտար երկիրներու տարեկան գրանց	56
» » վեցամսեայ »	28

Դուռս դրկուած լրագրոց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է
Խմբագրութեան դրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 13 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, 1890

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՊԷՋՃԵԱՆ ԵՒ ՏԻՒԶԵԱՆՔ

«ՀԱՆԴԷՊ ԱՄՍՕՐԵԱՅ»Ի ՄԷԿ ՅՕԳՈՒԱԾԻՆ ԱՌԹԻՒ

Վիեննայի Մխիթարեան Հարց հրատարակած Հանդէս Ամսօրեայի Սեպտ.ի և Հոկտ.ի թիւերը կը պարունակեն Տիւզեան գերդաստանին ազգաբանութիւնն, յօրինեալ նոյն Միաբանութեան մէկ անդամին կողմէ, չահեկան և ներքողական գրուած մը, որ կրնար իւր տեսակին մէջ աւելի կարեւոր տեղ մը գրաւել եթէ ինչ ինչ նկատմամբք աւելի անկողմնակալութեամբ խմբագրուած լլներ։ Բայց թո՛ղ անկողմնակալութիւնը, գրուածին հեղինակը, Տիւզեանց անուանի գերդաստանը փառաւորելու դիտմամբ, խիղճ չըներ արատաւորել ճշմարտապէս անարատ և անստգիւտ հմտաւն հայ բարերարի մը, որ ինքնին միայնակ շատ մը մեծամեծ գերդաստաններէ աւելի բարիք ըրած է իւր ազգին և իւր երկրին ժողովրդոց։ Կ'ակնարկենք զՊէզճեան Ամիրայն, որուն գէմ տարօրինակ հարուած մը կ'ուղղէ սոյն ազգաբանական-ջատագովական գրուածին հեղինակն, իբր թէ Պէզճեան Տիւզեանց թշնամեաց հետ միաբաներ և այն մեծ գերդաստանին փճացման և անոր պետերուն մահապարտութեան պատճառ եղեր է։

Աւասիկ Հանդէս Ամսօրեայի խօսքերը բառ առ բառ, զորս տեղ տեղ ստորագծած ենք.

«... Թշնամեաց ոխակալ ատելութիւնը վերջին յուսահատական փորձ մըն ալ ըրաւ, և — ցաւով կ'ըսենք—այս անգամ կրցան յաջողութիւն գտնել։

«Տիւզեանց դէմ գրգռուող ամենամեծ թշնամիներուն բուն պարագլուխն էր Հաւէտ էֆ.։ Ի սկզբան անդ Տիւզեանք նշմարեցին որ նոր դարան մը կը լարուի իրենց կենաց դէմ, բայց քաջալերեալ նախընթաց փորձերուն շատ անգամ ապարդիւն մնալէն՝ ապահով էին թէ այս անգամն ալ պիտի կարենան իրենց դէմ եղած զըրպարտութիւններն ի դերեւ հանել։ Բայց խոհեմական զգուշութիւնը պէտք չէր ձեռքէ թող տրուիլ, մանաւանդ այսպիսի տագնապալից ժամանակի մը մէջ։ Ստոյգ է, այնպիսի բարձր պաշտօններու մէջ այնչափ ատեն վայելող ընտանիք մը կրնար իւր վիճակին համեմատ փառաւորութիւններ ցուցընել, բայց գոնէ նոյն միջոցին, որ իրենց դէմ բիւրաւոր լեղուներու չարամիտ նետեր կ'արձակուէին, գոնէ այն ատեն կ'ըսենք, հարկ էր աւելի աչալուրջ ըլլալ։ (Տիւզեանց) Հաւասարապէս (այս անգամ) զբաւարարեցին կողմակից մը ալ շահեցան յանցին Պէզճեան Գաղղաղ Յարութիւն Ամիրայի։

«Գրիգոր (Զէյլէպլի Տիւզեան) իբրեւ պատասխանատու վարիչ՝ Փողերանոցի ոսկւոյն վրայ իւր Միքայէլ եղբայրն և քանի մ'ուրիշ անձինք դրած էր, որոց հաւատարմութեան կրնար վստահիլ։ Միքայէլ հաշուեկշռոյն հաւասարութեան այնչափ ծանրակշռութիւն չէր դրած, (այսինքն՝ կարեւորութիւն չէր տուած,) և եղած պահանջքին ստուար գումարը դանձելու յարմարագոյն ժամանակի մը սպասած պահուն, յանդգնաբար գրեթէ տարի մ'անցաւ։ Ցանկարծ երկրորդ տարին հաշիւ կը պահանջուի, և ահա մէջտեղ կ'ելլէ հաշուոյ անհաւասար վիճակը։ Պէզճեան Գրիգորին կը վազէ և հաշուոյն պակասը լեցնել կը խոստանայ, միայն թէ պոյմանաւոր ոսկւոյն վրայ դրոշներէն է բաց ոչինչ։, Ենոյն պոյմանն իրեն (Պէզճեան) յանձնուէ։ Բնականաբար այս ճգնաժամուն Գրիգոր յանձն կ'առնու պայմանն։ Բայց ասով Պէզճեան թշնամիներ կը գրգռէ, որոնք իրենց մերժման քինախնդիր վրէժը յագեցնելու և զիաղազ յաչս Գրիգորի ապարդ և անկարող ցուցընել կարենալու համար, ստակէն մաս մը կը խորտն կը պահեն։ Գրիգոր յանհնարա մնալով՝ ստիպեալ կը ստանուի զՊէզճեան այն պաշտօնէն շարժել (արձակել)։ բայց ասով ալ բնաւ օգուտ չի քաղեր, վասն զի Պէզճեան որ սա ժամանակ ի նուէրներ բաբեկամ կը ցուցընէր՝ ի կը սպառնայ։ Կ'երթայ Փէշդէ Մեհմէտչէլի, ճարտարապետ Գրիգորին և Իսրէլ Հրէին հետ կը դիմայ, և ըրած է դիսին կը պէտք հաստատիչ խօսքերով Հաւէտ Տիւզեանց դէմ եղբարութիւն։»

Յօդուածագիրը, պատմելէ յետոյ Գրիգոր և Սերգիս Զէյլէպլիներուն 1819 օգոստ. 27ին բանտարկուիլն և հոկտ. 2ին գլխատուիլը, Միքայէլ և Մկրտիչ Զէյլէպլիներուն ալ իրենց ամարանոցին առջեւ ի կախաղան հանուիլը, կը յարէ։

«Այսպէս ուրեմն կրցան թշնամիք իրենց յաջողութեան վրայ անգամ մը պարծիլ։ բայց շատ կարճատեւ էր այս պարծանքը։ Գաղղաղ (Պէզճեան)՝ նոր նէրեն դրդեալ՝ սկսաւ թշուառ ու տառապեալ Տիւզեան գերդաստանին և աքսորեալներուն մարդասիրութիւն ցուցընել։ բայց ինքն ալ Սուլթանի հրամանաւ՝ որ իւր սիրելիներուն գլուխն եկող անցից ներքին պատճառներուն շատ ուշ տեղեակ եղաւ, 1820 սեպտեմբերին Փողերանոցի այնչափ տենչացեալ պաշտօնէն հանուեցաւ և Լիմնոս աքսորուեցաւ։ իւր տեղն անցաւ Պիլէզիքճեան Պօղոս»

* *

Ինչպէս կ'երեւի, Հանդէս Ամսօրեայի յօդուածագիրն անարդ դեր մը կ'ընծայէ Պէզճեան Ամիրային այս պատմական դէպքերու մէջ։ Ազդիս մեծանուն բարերարն համահաւասար և միճակակից կ'ընէ Իսրէլ կամ Իշակիէլ հրեայ սեղանաւորին նման վատ արարածի մը, որ գլխատմամբ քաւեց իւր երկարամեայ անիրաւութիւններ, քանի մը նշանաւոր Հայազգիներու մահուան պատճառ լլնելէն ետքն։ Այս պատմութեամբ որ ի հանդէս կուգայ դիտական ճշդութեանմեկն ածող լուրջ թերթի մը էջերուն մէջ՝ Պէզճեան կը ներկայանայ մեղ իբրեւ անխիղճ դաւադիր մը, որ անձնական գէոճ վրէժ մը լուծելու համար կ'երթայ կը դաւակցի երեւելի հայ գերդաստանի մը յոռետիղոյն նախանձորդներուն և թշնամիներուն հետ, և ուղղակի կամ անուղղակի շարժառիթ կը լլինի ողբալի և քստմնելի պատահարներու։

Պէզճեանի կենաց ու բնաւորութեան այս նկարագիրը կրնա՞յ համաձայն լլնել ճշմարտութեան։

—«Ո՛չ», պիտի պատասխանեն միահամուռ ամեն Հայք։ զի այս կարծեցեալ պատմութեան ամենամեծ պակասը նախ այն է որ անհաւանելի է։

Անհաւանելի է, արդարեւ, այսպիսի աղտոտ դեր մ'ընծայել այնպիսի անձնաւորութեան մը, որ հայ ընկերութեան մէջ անուն մ'ունենալու սկսելէն ի վեր իւր մարդասիրութեամբ, աղքատասիրութեամբ և բարեգործութեամբ ևեթ համբաւ կը շահի, և արի բարեմտութեամբք հաւասարապէս սիրելի կը լլինի հայ, հայ-կաթոլիկ և մահմետական հասարակութեանց։ Մարդ մը որ՝ Պէզճեանի պէս՝ ըստ միահամուռ վկայութեան իւր ժամանակակիցներուն՝ պերճութիւնը չէր սիրեր, իւր վայելած ընկերային պատուովը չէր խրոխտար ոմանց մեծատանց պէս, և իւր հարստութիւնը բարեգործութեանց և՝ո՛չ թէ խրախճանութեանց կը գործածէր, անհաւանելի է որ Հանդէս Ամսօրեայի մէջ իրեն վերագրեալ եղեռնական դերը կատարած լլնի պերճասիրութեամբ, ընչասիրութեամբ և ոխակալութեամբ։

Անհաւանելի է այս պատմութիւն անու նեաեւ որ յօդուածագիրն ինք հակասութեան մէջ կ'ներեւի։ զի շատ սեւ նկարագիր մ'ընելէն ետեւ Պէզճեանի բնաւորութեան իբրեւ բարոյական մարդ, քիչ մը վարը կը դառնայ կ'ըսէ թէ Պէզճեան իւր խղճին դրդեալ սկսաւ մարդասիրութիւն ցուցընել տառապեալ Տիւզեան գերդաստանին և աքսորեալներուն։ Ուրեմն, Պէզճեան խիղճ ունեցող մարդ էր։ Եւ խիղճ ունեցող Հայու մը հայ գերդաստանի մը դէմ այնպիսի դատապարտելի ընթացքի մը մէջ դտնուած լլնելը դեթ անհաւանելի է, այնպէս չէ՞։

* *

Բայց ո՛չ միայն բարոյապէս անհաւանելի, այլ և դրապէս անմեղ կ'երեւի Հանդէս Ամսօրեայի սրտաշարժ պատմութիւնը։

Խնդիրն Ոսկեդարու մատենագրաց քննութեան վրայ չէ։ Այնչափ մօտաւոր դէպքերու վրայ է որ ժամանակակից ծերունիներու վստահելի վկայութիւնները ունինք, նոյն իսկ Պէզճեանի ընտանեկան պարագայից մէջ։

Պատմենք համառօտիւ, օրագրական հանգամանաց ներքոյ չափով։

Պէզճեան, որ այս մականունն առաջէ իւր հօր կտաւի գործով պարապելուն պատճառաւ, մետաքսի արհեստագործութեան ու վաճառականութեան մէջ մնած լլնելով կանուխ հասակէն, այն ճիւղին մէջ մեծ ընդունակութիւն կը ցուցնէ, յորմէ իւր Գաղաղ Ամիրա անուն։ 1802ին Տիւզեան Յովհաննէս Զէյլէպլին մետաքսի մաքսավարձու բռնելով, չուկայի մէջ դրասենեակ մը կը բանայ, զոր վարելու քաջավարժ մէկը փնտռելով, կը հանի Գաղաղ Յարութիւնի գործունէութեան ու ճարտարութեան, և այս կարեւոր գործին վրայ տեսուչ կը կարգէ զնա։ Պէզճեան իւր կարգին բացերու առջեւ, հայիւ տալու անկարող դանուելով, Տիւզեան հարազատը կը դատապարտուին, և անոնց դատավճիռը ժամանակին Պօղոս Պատրի արքին օրով ի Պատրիարքարան կը հաղորդուի։—Բայց հարկ չկայ աւելի ծանրանալու այս վշտալի մեղադրանաց վրայ։

Պէզճեան, իւր սեղանաւորական ճարտարութեամբ արդէն ծանօթ փողերանոցի վերին Տնօրէնութեան, կը կոչուի յաջորդելու Տիւզեանց։ Պէզճեան նիւթական և բարոյական ամէն ջանք ու զոհողութիւն կ'ընէ Տիւզեանց տառապանքը մեղմացնելու։ Սերտ մերձաւորութեամբ կը կապուի մանաւանդ Տիւզեան Յակոբ Զէյլէպլին հետ, զոր ետի Դուլէի Ազգային Հիւանդանոցին շինութեան առթիւ և ուրիշ բարեպատակ ձեռնարկութեանց առթիւ իրեն մտերիմ գործակից կ'առնու, ինչպէս նշանակուած է «Ս. Փրկչի Հիւանդանոցին Պատմութեան» մէջ, եւ իւր մահէն երկու չաբաթ յառաջ, կը յաջողի իրեն տեղ Փողերանոցի տեսչութեան անուանել տալ զնոյն ինքն Յակոբ Զէյլէպլի Տիւզեան (*)։

Ուրեմն, ամենուստ ընդունուած է որ 1819 Օգոստ. 27ի և Հոկտ. 2ի տխուր դէպքերէն թէ՛ յառաջ և թէ յետոյ Պէզճեան մտերիմ բարեկամ և գործակից կը մնայ Տիւզեանց, բարեկամութիւնն ու գործակցութիւնը նոյն իսկ բարերարութեան փոխուելով այն դէպքերէն ետքն։ Ինչպէս ուրեմն կը հաստատուի թէ նոյն այն դէպքերու միջոցին Պէզճեան յանկարծ կը փոխուի անճանաչելի լլնելու չափ, և օխերիմ թշնամի կը հանդիսանայ ընդդէմ Տիւզեանց։ Ի՞նչ ապացոյց, ի՞նչ վկայութիւն կայ ասոր։

* *

Միակ ապացոյց զոր կ'ընծայէ Հանդէս Ամսօրեայի յօդուածագիրը՝ սա կը ընայ լլնել թէ ինչպէս Տիւզեանց անիրաւոդ՝ խեսկէլ հրեայ սեղանաւորն և Հալէտ էֆ.՝ պատուհասեցան կայսերական հրամանաւ՝ գլխատման դատապարտուելով, Պէզճեան Ամիրայն եւս «Փողերանոցի այնչափ տենչացեալ «պաշտօնէն հանուեցաւ և Լիմնոս աքսորեցաւ»։

Բայց այս կարծիք հիմնովին սխալ է։

Պէզճեան աքսոր դրկուեցաւ ո՛չ թէ Տիւզեանց գործերուն հետեւանօք, այլ հայ ազգին և իւր անչափաւոր կաթոլիկ ազգակցաց միջեւ ծագած ազգային խնդրոյն հետեւանօք, որ այն ժամանակ սաստկապէս կը զբաղեցնէր միտքերը։ — Խնդիր որոյ մանրամասնութեանց պէտք չկայ միջամուխ լլնելու այս սիւնակաց մէջ։

Նոյն խնդրոյ հետեւանօք և Պէզճեանի հետ մէկտեղ աքսորեցան Աղեանաւորեան Կարապետ Ամիրան ի Փիոս, Կէլկէլեան մահտ. Պօղոս ի Լիմնոս, Արիփարեան Մկրտիչ յԱնանքէօյ, Ազա Պօղոս ի Ռասոս։ Գարաքէհէհա մահտ. Աբրահամ Մէհմէտ Ալի փաշայի մարդը լլնելուն շնորհիւ դիւրաւ և շուտով կը զերծանի։

Ասո՞նք այ արդեօք Տիւզեանց դէմ դաւեր էին։

Եւ յետոյ, Պէզճեանի շնորհազրկութիւնը կրօնական և հասարակական խնդրոյն առթիւ՝ շատ կարճատեւ եղաւ։ Հազիւ մէկ տարի տեւեց Պիլէզիկճեան Պօղոս զայի վարչութիւնն Փողերանոցի։ Պէզճեան կայսերական հրամանաւ դարձեալ աքսորավայրէն, և իւր նախկին պաշտօնին մէջ վերահաստատեցաւ, զոր 1821էն մինչեւ իւր մահն (1834) անընդհատ վարեց։

* *

Յառաջիկայ բացայայտութեան խնդրոյն, կրնանք մատնանիշ ընել Ա. Պերպէրեանի Ազգային Պատմութեան (տպ. 1871) Լ.Ա գլուխն («Յաղագս օրհնութեան իւղոյ վերջին օծման և ազգի ժողովրդեան»,) որ կրօնական խնդրոյն վրայ Ազգին մէջ ծագած վէճերն երկարօրէն պատմելէ և այս առթիւ կառավարական տեսչութիւնները նշանակելէ ետեւ, ասպէս կը պատմէ Պէզճեանի հրաժարեցումը Փողերանոցի տեսչութենէն։

«Պէզճեան Յարութիւն ազա խնդրեցաւ ի վերատեսչէն Փողերանոցին տալ զհաշիւ իւր զամենայն, և տուեալ զամենայն յաւելուածովք պարզերես համարձակութեամբ, ոչինչ պակասութիւն ցուցանելով յանձն իւր ի պաշտամանէն, հրամայեց նմա վերատեսուչն երթալ ի տան իւրում։

«Եւ յետ վեց աւուր ի հոկտեմբերի 10, առաքեցաւ և նա յաքսորս յԻլիմնոս, որ Ջերմեռանդ գոլով յաստուածպաշտութեան իւրում՝ էառ ընդ իւր զՊօղոս վարդապետ գքարոզիչն Խարդալի, և զընաց, և գիր յանցանաց նորա էր այս թէ՝

«Յարութիւն Պէզճեան ամենայն հաւատարմութեամբ եկաց ի պաշտօն արքունի Փողերանոցին, և անպակաս ընդ ոչինչ էր եւ։ Բայց յաջորդին երբ ընդելով ՅԵՌԱՆԱՆԸ, ի իւրում ղեռաբեռն այս օրինակ պարծապարտութեան արձանի դարձաւ։»

Ապա ուրեմն, Պէզճեան Ամիրային տաբաւոյ մը չափ յաքսոր երթալն ամենեւին կապ չունէր Տիւզեանց գործերուն և արկածներուն հետ, որոյ կը ջրուի Հանդէս Ամսօրեայի յօդուածագրին այն միակ ապացոյցը թէ Պէզճեան Տիւզեանց դէմ դաւադրած և անոնց թշնամեաց հետ միացած լլնի երբեք։

* *

Եւ քանի որ այս կէտիս վրայ է վկայութիւն կոչեցինք զԱւետիս Պերպէրեան, լսենք այս պատկառելի վարժապետին, այս ժամանակակից ականատես վկային բացորոշ վկայութիւնը Տիւզեանց վրայ, Պէզճեանի վրայ, և Պէզճեանի և Տիւզեանց յարաբերութիւններուն վրայ։

(Մեծաքանչ յաջորդ թուով.)

(*)—Պէզճեան, Սուլթան Մահմուտի լիակատար համակրութիւնն ու վստահութիւնը վայելելով, ի Տէր հանգչեցաւ 1834 յունուար ամսուն, և Տիւզեան Յակոբ Զէյլէպլի Փողերանոցի տեսուչ կարգեցաւ 1833 դեկտ. ամսուն, ի խնդրոյ Պէզճեանի, որոյ վերջին կամքն եւս յարգելու շնորհն ըրաւ այն մեծանուն և մեծասիրտ ինքնակալն։

---

(60)

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼԻՒ

ԷՄԻԼ ՈՒԹՊՈՒՌ

ԽԵԼԱԳԱՐԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԱՆԿՈՒՄԸ

Ուղեւորն ոտքը գետին դրած էր, առանց կասկածելու թէ ինչ ուշադրութեամբ դիտող մը կար զինքն, եւ կայարանին մէջ մնած էր առաջնորդելով կառապանին որ հետը կը բերէր անոր ուղեւորութեան պայուսակը։

—Ո՞ւր կ'երթայ եւ ուսկի՞ց կուգայ արդեօք, մտածեց, դերակոմսն ինքնիրեն։ Պէտք է որ գիտնամ։

Շրթունքները պրկուեցան եւ ատելութեան բոց մը շողաց նայուածքին մէջ։

Իր ընկերներուն մօտեցաւ։

—Ես ձեզի հետ չեմ մեկնիր, ըսաւ անոնց։

Զարմացմամբ դերակոմսին երեսը նայեցան։

—Յակոյն դուք կ'ուսումնասիրէք ժամ առաջ Բարիզ դառնալու, ըսաւ տը Լիվոն։

—Եւ պահ մը առաջ կառախումբին յապաղելուն դէմ կը հայհոյէիք, յարեց տը Շառմէյլ։

Դերակոմսը պատասխանեց ժպտելով։

—Բարեկամ մը ունիմ որ Պառ-սիւր-Օպ կը բնակի, եւ այս վայրկենիս յիշեցի որ խոստացած եմ երկու երեք օր երթալ հիւր ըլլալ իրեն։

—Եթէ այդպէս է, ըսելիք չունինք։

Վայրկեան մը ետքը կառախումբը կայարան մտաւ ու պաշտօնեայ մը հրաւիրեց ճանապարհորդները։ Գ. տը Սանդաք ձեռքը երիտասարդներուն կարկառեց. իրարմէ բաժնուեցան ըսելով.

—Ի տեսութիւն։

Կարճատեւ դադարէ մը յետոյ, կառախումբը ճանրայ ելաւ։

Ծերունին բերող կառքին կառապանը երեւցաւ։ Դերակոմսն անոր կ'սպասէր։

—Անշուշտ մէկը բերիք մինչ և կայարան, ըսաւ անոր։

—Այո՛, պարոն, ուղեւոր մը որ Բարիզի կառախումբը նստաւ, պատասխանեց գիւղացին։

—Եւ հիմա ե՞տ պիտի դառնաք։

—Նախ պատաւ մը բան պիտի ուտեմ ու գաւաթ մը գինի պիտի խմեմ։

—Աքանչելի բան, երբ մարդս ծարաւ է ու անօթի։

—Այսօր դեռ բերանս բան չեմ դրած. մինակ կաթիլ մը օղի խմած եմ։

—Այն ատեն կը հասկնամ թէ կազդուրուելու պէտք ունենաք։ Ո՞ւր կը բնակիք։

—Ի Լօնկիւյոն։

—Սիրքուրը ծանո՞թ է ձեզ։

—Ինչպէ՞ս չէ, Պարոն։

—Սիրքուրէն ի Լօնկիւյոն հեռաւորութիւնը որչա՞փ է։

—Դրեթէ երկու մղոն։

—Լա՛ւ։ Հիմակ կը հաճի՞ք ձեր կառքով տանիլ զիս. ո՛չ թէ ի Լօնկիւյոն, այլ կարելի եղածին չափ Սիրքուրի մօտ տեղ մը փոխադրելու համար։ Ես Սիրքուր երթալ կ'ուզեմ։

—Գլխուս վրայ, պարոն։

—Աւելորդ է ըսել թէ պիտի վճարեմ ձեզ։

—Օ՛, անտարակոյս պարոն։

Դերակոմսն իր պայուսակը, որսական մխաղն ու հրացանը կառքին մէջ դրաւ։

—Հիմակ, ըսաւ կառապանին, կրնաք երթալ ճաշել։ Ես ձեզ կ'սպասեմ գլանիկս ծխելով։

Գիւղացին պանդոկ մը մտաւ եւ նախաճաշ մը բերել տուաւ, մինչ ձին իր վարսակը կ'ուտէր անդին։

Կէս ժամ ետքն երկու մարդիկ ու ձին ճամբայ կ'ելնէին։ Դեղձուկ կառապանը շատ զուարթ կ'երեւար։ խարաքանը կը հնչեցնէր, հին երգեր կ'երգէր քթին տակէն եւ մերթ ընդ մերթ երգը կ'ընդհատէր անոյշ խօսքեր ուղղելով ձիուն։

—Հի՛ւ, Պիպի՛, դուն իմ երգելուս մի՛ նայիր. ուրախ զուարթ ճամբադ շարունակէ որ կանուխ հասնինք եւ առատ խոտ գտնես կշտանալու համար։ Հի՛ւ, Պիպի, քե՛զ տեսնամ, վազէ՛։

Կառապանն անշուշտ գոհ էր ստացած պարգեւէն եւ աւելի գոհ էր երկրորդ ճամբորդ մը տանելուն որուն առատաձեռնութեանը վրայ կրնար վստահիլ։ Ասկից զատ, չէր մը հին գինի պարպած ըլլալով իր զուարթութիւնը գտած էր։

—Պիպին լաւ ձի մըն է, պարոն, ըսաւ՝ իր նստարանին վրայէն կէս մը դէպի ճանբարդը դառնալով։ շատ կը գովեն ազնիւ սերունդէ առաջ եկած ձիերն որք յաղթանակ կը տանին ձիարշաւի մէջ, բայց Պիպին որ պատուոյ տէր չունի, ասով հանդերձ իր ծանրութեամբն ոսկի կ'արժէ։

—Կը տեսնեմ որ ձիերնիդ շատ կը սիրէք, պատասխանեց Գ. տը Սանդաք որ կ'ախորժէր խօսակցութիւն բանալ գիւղացւոյն հետ։

—Այո՛, պարոն, Պիպին կը սիրեմ. պատճառը պարզ է, անոր ծնիլը տեսած եմ. մայրը տեղական մատակ ձի մըն էր, ինքն ալ խրոխտ կենդանի մը։ Պիպին տասը տարեկան է արդէն, պարոն. անոր վազելը տեսնողը չի հաւատար։ Կարող է օրը երեսուն մղոն տեղ երթալ, առանց տրտնջալու։ Եւ առանց մտրակի հարուածի մը։ Պիպին մտրակէ՞լ. ամո՞թ կ'ըլլայ և ինքը բնաւ չի ներեր ինծի այսպիսի բան մը ըրած ըլլալուս։ Իմ ձիս միակ պակասութիւն մը ունի. հեռաքքիր է, շատ սուր ականջներ ունի. Տեսէ՛ք, կը լսէ ձեզի հետ խօսիլս եւ ինչպէ՛ս գլուխը կը դարձուցէ ձեզ ըսածս մտիկ ընելու համար. կը հասկնայ որ իր վրայ կը խօսինք։ Ի՞նչ պատուական կենդանի. հաւատացէ՛ք որ խօսելու կարողութիւնը միայն կը պակսի։

Դերակոմսը չկրցաւ խնդուկը բռնել։

—Պիպի՛, յարեց կառապանը խօսքը ձիուն ուղղելով, պարոնին ըսածներս քեզի հետ վերաբերութիւն չունին. քեզ տեսնեմ, դուն ուրախ զուարթ վազէ. այս իրիկուն վարսակիդ վրայ երկու ափ գարի պիտի աւելցունեմ։

Ու մտրակին ծայրը չչեց օդին մէջ։

Իր տիրոջ ձայնին հնազանդելով, Պիպի ճանբան կը շարունակէր։

—Դուք շատ անգամ կ'երթեւեկէ՞ք Լօնկիւյոնէն կայարան, հարցուց Գ. տը Սանդաք։

—Երբ որ առիթը ներկայանայ։

—Կարծեմ կայարանի քարափին վրայ, կառախումբի ժամանման պահուն, նշմարեցի ձեր այս առաւօտ բերած ճամբորդը։

—Կարելի է։

—Տարիքոտ պարոն մը չէ՞ր, սպիտակ երկար մօրուօք։

—Ինքն էր, պարոն։

—Անշուշտ Լօնկիւյոն կը բնակի։

—Ո՛չ, պարոն։ Լօնկիւյոնէն մինչեւ իր տեղը երթալու համար մէկ մղոնէն աւելի հեռաւորութիւն կայ, խորդուբորդ ճանբայներով։

—Աղէ՛կ, մտածեց դերակոմսը, շատ հանցած պէտք եղած տեղեկութիւնները պիտի իմանամ։

Ու բարձրաձայն յարեց.

—Ի՞նչէ անոր բնակած գիւղին անունը։

—Գիւղ մը չէ, պարոն։

—Հապա՞։

—Դաշտերուն մէջ մենաւորիկ տուն մը կը բնակի զոր Քորտբլիէռ կամ սատանայի տունը կը կոչեն։

Դերակոմսը տեղէն ցատքեց ու լոյս մը շողաց իր նայուածքին մէջ։

—Քորտբլիէ՞ռ, ըսաւ. ինծի այնպէս կուգայ որ այդ տեղը ծանօթ է ինձ։

—Գարոնը մեր երկրէ՞ն է։

—Ո՛չ, բայց հոն բարեկամներ ունիմ։ Այդ Քորտբլիէռ ըսած բնակարանիդ Շամբրինեօլի՞ կողմն է։

—Քանի վայրկեան հեռաւորութիւն ունի։

—Ուրեմն չեմ սխալիր, Քորտբլիէռը գիտեմ։

—Ներս մտա՞ծ էք։

—Ո՛չ։

—Եթէ մտած ըլլայիք, պիտի զարմանայի։

—Ինչո՞ւ։

—Որովհետեւ ո՛չ ոք կրցած է մտնել հոն։

—Կարելի՞ բան է։

—Հաւատացէք խօսքիս։

—Կսենք թէ այնպէս ըլլայ. բայց ի՞նչ պատճառաւ Քորտբլիէռը սատանային տունն կը կոչեն։

—Շիտակ ես ալ չեմ գիտեր, պարոն։

—Ի՞նչ և է՝ ըսել է ձեր այս առաւօտեան ճամբորդն հո՞ն կը բնակի։

—Այո՛։

—Անունն ի՞նչ է։

—Չեմ գիտեր, պարոն։

—Մի՛ պահեր ինձմէ։

—Ո՛չ վարպետս ո՛չ ես իր անունը չենք գիտեր, եւ նոյն իսկ Շամբրինեօլի մէջ ո՛չ ոք կրնայ ըսել թէ ի՞նչ է Քորտբլիէռի պարոնին անունը։

—Զարմանալի բան։

(Շարունակելի)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԼՊԻԲԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Վիլհելմ կայսր Պիզմարք իշխանին հրաւէր ղրկեր է իբրեւ Մարեշալ ներկայ գտնուելու ի Պերլին տրուելիք հանդիսից ի պատիւ Մոլթքէ Մարեշալին։

—Իտալեայ բանակին կողմէ պատգամաւորութիւն մը ի Պերլին կը սպասուի՝ Մոլթքէ Մարեշալին իւր ծննդեան 90 ըդ տարեդարձին առթիւ նուէր մը մատուցանելու, որ այս նպատակաւ իտալեան բանակին մէջ բացուած հանդանակութեամբ մը գնուած է։

—Սերպիոյ երկաթուղեայ վարչութեան և Համպուրկեան շոգենաւային ընկերութեան միջեւ պայմանագիր մը կը ստորագրուի՝ Համպուրկի, Սելանիկի և Պելկրատի միջեւ կառախմբոց երթեւեկութիւն մը հաստատելու համար միօրինակ սակագնով։

—Պոսնա–Հէրսէքի մահմէտական գաղթականք Տէրէյ–Լէրի սերպերէն լրագրին մէջ նամակ մը հրատարակելով, յորմէ կարդացեր են իրենց հայրենակցաց որ չմոռնան իրենց հայրենի բնագաւառն։ Իսկ աւստրեան վարչութիւնը կ'ուզէ եղեր որ մաճառ տարերք հաստատուին մահմէտականներու թողած տեղերն, ուստի չարգիլեր եղեր Մահմէտականաց գաղթումը։

—Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Ռիպօ խորհրդարանին կը մատուցանէ 200 էջէ բաղկացեալ սուաւոր տեղեկագիր մը Թունէզի վիճակին վրայ։ Վերջին տասն տարիներու միջոցին Ֆրանսայի ըրածները կը նկարագրէ, զանազան գլուխներու ներքեւ։— կառավարական նոր կազմակերպութիւն Թունէզի, վարչական բաբենորոգմունք, զինուորական դրաւում, երկաթական բարւոքմունք, պետական հողեր, դատական բարենորոգում, անչարժ կալուածք, հանրային շինութիւնք, թղթատարութիւն և հեռագիր, հանրային կրթութիւն և հնութեանց ու գեղարուեստից մատակարարութիւն։

—Իւր պաշտօնավարութեան պայմանաժամուն մնացեալ մասն եւս աւարտելու համար Վիսման հաղարապետ յԱրեւելեան Ափրիկէ կը վերադառնայ իբրեւ գերման կառավարիչ, իրեն հետ տանելով քանի մը նոր Մաքսիմեան խորանակեցներ (ՀԷրայօղ), որովք դէպ երկրին ներսերը նոր ուղիներ պիտի բանայ և նոր կայարաններ պիտի հիմնէ, ի հնազանդութիւն և ի կարգապահութիւն բերելով այն ցեղեր որք փորձ են ընդդիմանալ։

—Քանի օրէ ի վեր խօսք մը կայ թէ Հոլլանտա պիտի բաժնուի եղեր Գերմանիոյ և Պելժիոյ միջեւ։ Հոլլանտայի թագաւորին մահուան առթիւ ծագեցաւ այս զրոյց, որոյ վրայ Հաւասի Գործակալութիւնն հեռագիր կ'առնու Պրուսէլէ թէ Հոլլանտայի և իւր գաղթային ստացուածոց բաժանմանկատմամբ պարտած իսօսքեր բուռն զայրոյթ յառաջ բերած են ինչպէս Հոլլանտայի նաեւ Պելժիոյ մէջ, ուր ոչ ոք երբեք միտքէ անցուցած է Հոլլանտայի բաժնումի մը։ Պելժ և Հոլլանտական կառավարութեանց յարաբերութիւնք ամբան սիրալիր են որ այսպիսի զրոյցներու հաւատ ընծայել կարելի չէ։— Այսու ամենայնիւ, գերման երեւելի ուղեւոր Եունքէր մատերս կը յայտարարէ թէ յուլիս 1 ի դաշնադրին մէկ գաղտնի տրամադրութեամբ Անգլիա չէղոքութիւն կը խոստանայ Գերմանիոյ՝ տիրելու համար Հոլլանտայի ասիական լայնածաւալ ստացուածոց։

—Միացեալ Նահանգաց այլ և այլ կողմերը դրդիչներ տեղի կ'ունենան՝ Իսպանտայի մատաղտա տոլուն ի նախագուշութիւն հանդանակութիւններ կատարելու համար։

—Լիվրպուլէ կը ծանուցուի թէ անցեալ շաբթուն 72,000 հակ ամերիկեան բամբակ մտաւ հոն, և թէ՝ ամերիկեան թէ եգիպտական բամբակի գնոյն վրայ կարելուր անկում մը տեղի ունեցաւ, գնորդ չլինելով։

—Անգլ. լրագիրք կ'բաեն թէ Խորհրդարանն առաջուց ծանուցուած թուականէն աւելի շուտ պիտի դումարի, հաւանօրէն Նոյմ.ի կիսուն, ըստ նոր տուփարի։

—Պերլինի մէջ ձեռնարկեցաւ աւերտարանական գործաւորական ընկերակցութեանց մէջ դաշնակցութիւն մը կազմելու՝ ընկերվարական կուսակցութեան դէմ դնելու համար։

—Միլան թագաւոր, Խնամակալութեան դիտողութեանց վրայ, եւս կեցաւ հրատարակելէ այն յայտարարութիւնը զոր պատրաստած էր սերպ բանակին ուղղելու համար, իբրեւ երիցագոյն զօրապետ սերպ բանակին։

—Անգլ. կառավարութիւնը պաշտօնապէս ծանոյց օտար Տէրութեանց թէ Անգլիա ճանչած է Պրազիլիոյ Հանրապետութիւնն իբրեւ օրինաւոր կառավարութիւն, և անգլ. մարտանաւերուն հրաման տուած է ողջունել Հանրապետութեան դրօշը։

—Օսման Տիկմա իւր բանակաւ կ'մարշնէ զիրասալ, իտալեան ո՛և է ձեռնձգութիւն ազդուապէս ետ մղելու նպատակաւ։

—Այս աւուր սուրհանդակաւ առնուած անգլ. լրագիրք, ծանուցանելով Պ. Կլասսթոնի ուղեւորութիւնն ի Սկովտիա, ուր չորս մեծ ճառեր պիտի արտասանէ իւր ընտրողաց դումարումներուն մէջ, միաբերան զարմացում կը յայտնեն այն արտասովոր ֆիզիքական կորովոյն վրայ որով այս պատկառելի ծերունին կը ձեռնարկէ այնպիսի յոգնեցուցիչ աշխատութեան մը, որ երիտասարդներու համար իսկ ծանր կրնայ համարուիլ։

—Հոկտ. 18ին Նեվայի կայսերական նաւարանէն մեծաւ հանդիսիւ ի ջուր իջաւ ռուսական նոր զրահաւոր մը, Հանն-ը, որոյ շինութիւնն երկու տարի յառաջ սկսած էր, և որ 6,000 ձիու ոյժ և 6,428 տակառաչափ տարողութիւն ունի։

—Վիեննայի լրագիրք կը ծանուցանեն զմահ Սըր Ռիչարտ Պըրթընի, անգլ. ընդհանուր հիւպատոս ի Թրիէսթէ, նշանաւոր արեւելագէտ և ուղեւոր, ծնեալ 1821ին։ Հնդկաստանի մէջ արեւելեան ոսի լեզուաց քննութիւն անցուցած, եւ զինուորական ծառայութեան մէջ մտած էր։ Արեւելեան շատ մը երկիրներ և աշխարհի ուրիշ կողմերն ալ տարիներով շրջեցաւ գիտական և քաղաքական նպատակներով, և իւր տպաւորութիւններն արձանագրեց երեսուն հատորներու մէջ։ որք մեծապէս գնահատուած են։ Իւր վերջին գործն եղաւ Արաբական գիշերներու անգլ ընտիր թարգմանութիւն մը։

ԱՆԳԼԻԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բ. Դրան կողմէ Ադդ. Պատրիարքարանի ղրկուած է պաշտօնագիր մը որ կը պարունակէ Պատրիարքարանաց առանձնաշնորհմանց խնդրոյն քննութեան առթիւ կազմեալ յանձնաժողովոյ որոշումներն, ի պատասխանի Պատրիարքարանի կողմէ եղած խնդիրքներուն։

Կը լսենք թէ այս պաշտօնագիր պիտի ներկայացուի յառաջիկայ երեքշաբթի օր դումարելի Եկեղեցական Հանգանամար ժողովին։

Ուսումնական Խորհուրդն երէկ ի նիստ գումարեցաւ ի Պատրիարքարան ատենապետութեամբ Ազն. Տոքթ. Թիրեաքեան էֆէնտիի և զբաղեցաւ այլ և այլ կրթական խնդիրներով։

Խորհուրդն ի միջի այլոց վաւերացուց Խաչիկեան Դաւիթ էֆէնտիի աշխատասիրած Ընդհանուր ազգաց համառօտ Պատմութեան, Օսմանեան ընդարձակ Աշխարհագրութեան և համառօտ Աշխարհագրութեան դասագրքերն և տուաւ հարկ եղած վկայականը։

Նոյնպէս Իրագիտութեան համար Ա. կարգի ու բնական գիտութեանց համար Բ. կարգի ուսուցչական վկայական տուաւ Միհրան էֆէնտի Մոզեանի։

Բ. կարգի ուսուցչական վկայական Օր. Վասիլուհի Յովհաննէսեանի։ Եւ Հայերէնի ու ֆրանսերէնի համար Գ. կարգի ուսուցչական վկայական՝ Փափազեան Մեկքոն էֆէնտիի։

Կալաձէն կը գրեն մեզ հոկտ. 6 թուականաւ։

«Դանուբի միջազգային Յանձնաժողովոյ Հայազգի վարժի պաշտօնեայներէն Յովսէփ էֆ. Մկրեան անցեալ շաբթու մեռաւ Կալաձի մէջ, և հեռաւեալ օրն յուղարկաւորութեան հանդէսը կատարեցաւ տեղւոյն հայկական եկեղեցւոյն մէջ։ ուր ներկայ էին քաղաքին հայք և օտարազգիք։»

Ա.Զդ.—Երկու դեռահաս մանկանց համար վարժուհի մը կը խնդրուի որ գիտնայ լաւ հայերէն և ըստ բաւականին ֆրանսերէն։ Դիմել ի խմբագրատուն Արեւելքի։ 2—5

ՈՒՍՈՒՄՈՆ ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ՀԱՒԱՏՈՑ
ՅՕՐԻՆԱՑ
ՍԱՀԱԿ Ա. ԽԱՆԶԵԱՆ
Վարդապետաբար Ազգ. Կրօն. Ժողովոյ
(Բ. Տպագրութիւն)
Սոյն դասագիրքս՝ որ կրօնի խիստ կարեւոր գիտելիքաց և դիրքնակ, եղանական հայ մանկուն կարի օգտակար եղած է և ասոր ապացոյց է նորա բազմաթիւ օրինակաց սուղ միջոցի մէջ ապառուիլն, այս անգամ նորանոր փոփոխութեամբ և յոյժ պիտանի յաւելումներ ճոխացած՝ վերջապէս հրատարակուած է Ն. Գեղարքեան մամուլը տպագրութեամբ։
Գինն է խիստ ժամանակ 60 փարա, ընդ. ամենայն 256 եւ էջերն բազմաթեալ ըլլալուն համար։
Կեդրոնատեղին է Պերպերեան տպարանն, ի Ֆրանսայ նաեւ ամեն գրավաճառաց օրպէս և. Հրամանատ. Պօղոս եւ Յակոբ աղաներու քով։ 353 2—3

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԵԿԻ ՍԼԼԱՄԼԸԲԸ

Վեհ. Սուլթանն երէկ հանդիսաւոր կերպիւ դնաց Համիտիէ մզկիթն, ուր տեղի ունեցաւ Սելամլըքի արարողութիւնը։ Ն. Վեհափառութիւն ուրբաթու աղօթքը կատարելէ յետոյ կայս. պալատ վերադարձաւ։

Հիւրերու յատուկ տեղը կը գրաւուէին ֆրանսական դեսպանն, առաջին թարգմանն ու զինուորական կը-ցորդը, պապական նուիրակ Տ. Պոնէթի, Պ. Կրանի և քանի մը ուրիշ եւրոպացի զբօսաշրջիկներ։

Սենեկապետ Մէհմէտ Էմին պէյ հիւրերու գտնուած տեղը դնաց եւ յանուն Վեհ. Սուլթանի հարկ եղած մեծարանքներն ըրաւ ներկայից ոմանց։

* * *

Յաւարտ Սելամլըքի արարողութեան ֆրանսական դեսպան Մոնդէպելլո կոմսն, առաջին թարգմանն ու զինուորական կցորդը կայս. պալատ հրաւիրուելով, Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունեցան և արժանացան Ն. Վեհափառութեան մեծարանաց։ Թարգմանի պաշտօնը վարեց արարողապետ Միւնիր փաշա։

Մոնդէպելլո կոմսն, որ ի մօտոյ Ֆրանսա պիտի ուղեւորի արձակուրդով, այս առթիւ իւր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց։

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ըստ տեղեկութեանց Սապոհի, Յունաց Պատրիարքարանի խնդիրքներուն առթիւ խորհրդակցութիւնք կատարուելով Նախարարաց խորհրդոյ մէջ, գոհացուցիչ կարգադրութիւն մը եղած եւ արդիւնքը հաղորդուած է Յունաց Պատրիարքարանին։

Հինգշաբթի օրը Սինոդի անդամք ի նիստ գումարեցան կայս. կառավարութեան և Ֆէնէրի Պատրիարքարանին միջեւ համաձայնութեան դիր մը պատրաստելու համար։ Այդ դիր նոյն օրը Պատրիարքարանի գործակատար Սգավրաքի էֆէնտիի ձեռամբ մատուցուեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին։

Լ. Թէրէտ հաստատապէս կը յուսայ թէ Յունաց Պատրիարքարանի խնդիրը կարգադրուելու վրայ է եւ թէ կիրակի օրուընէ (վաղուընէ) առաջ գոհացուցիչ կերպիւ պիտի կարգադրուի։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ԱՏԵՆԻ ՎՃԻՌՆ Ի ՄԱՍԻՆ ՀԱՅ ԱՄԲԱՍՏԱՆԵԼՈՅ

Եղեռնադատ ատենի արձակած վճռոյն մասին մեր երէկուան թերթով հրատարակուած մանրամասնութիւններէն ինչպէս որ կը հասկցուի, ոճրին տեսակին և ստահանին վրայ կարծեաց անհամաձայնութիւն ծագած ըլլալով հանդերձ, ոճրագործութեան վճիռն Յակոբին համար միաձայնութեամբ, իսկ միւս ամբաստանելոց համար քառէից երկու երրորդ մեծամասնութեամբ տրուած է։

Դատապարտեան գալով, այդ մասին տրուած երեք տեսակ վճիռներն ալ, այսինքն թէ՝ մահուան, թէ՝ եօթնական և թէ՝ հինգական տարուան բերդարգելութեան վճիռներն ալ մեծամասնութեամբ տրուած են, ինչպէս որ նախագահին կողմէն այնպէս հաղորդուած էր։ Սակայն մեր երէկուան թերթին մէջ տպագրական սխալմամբ մը մեծամասնութիւնը բառը մոռցուած է։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼԵԶՈՒԻ Ի ԹՈՒՐՔԻՆ

Թ. Հէրէլ իւր այս աւուր խմբագրականաւ յիշեցնելով թէ գերման կառավարութիւնը Ալզաս Լոռէնի մէջ ֆրանսերէնի ուսուցումը արգիլած և գերմաներէնի աւանդումը պարտաւորիչ ըրած է, ռուս կառավարութիւնն ալ իւր գերմանական գաւառաց մէջ գերմաներէնի ուսուցումն և Լիհաստանի մէջ լեհերէնի ուսուցումը արգիլած և ռուսերէնը պարտաւորիչ ըրած է նոյն իսկ նախակրթարանաց մէջ, ի վեր կը հանէ կայս. կառավարութեան թոյլատու ընթացքն, որով զանազան հը պատակ ազգաց թոյլ կուտայ իրենց մայրենի լեզուաւ դաստիարակութիւնն, այնպէս որ Յոյնք եւ Հայք, որք դարերով կրուսած էին իրենց հին ազգային լեզուներուն կիրառութիւնը, օսմանեան վարչութեան թոյլտուութեանց շնորհիւ, յաջողած են վերականգնել այն լեզուներն, եւ անոնցմով ազգային դաստիարակութիւն եւ մատենագրութիւն զարգացնել։ Պէտք է ուրեմն որ, կ'եղբայացնէ մեր թուրք պաշտօնակից, հպատակ ժողովուրդք երախտապարտ մնան կայս. կառավարութեան բարեաց համար։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆ

Կայս. հրամանաւ՝ բժշկական վարժարանի կենդանաբանութեան ուսուցիչ դնդապետ Տոքթ. Հիւսէյին Բէյ. ղի պէյ Հալէպ պիտի երթայ հնտասային նկատմամբ քննութիւններ կատարելու համար, ստանալով միանգամայն տեղւոյն բժշկաց կարծիքը։

Նոյնպէս կայս. հրամանաւ՝ Հայտար Փաշայի հիւանդանոցին բժիշկներէն դեր-դնդապետ Տոքթ. Եանքօ պէյ Սուրիոյ Համա գաւառը պիտի երթայ հնտասխտ վարակոտիները դարմանելու համար։ Եանքօ պէյի պիտի ընկերանան նոյն հիւանդանոցին բժիշկներէն հարիւրապետ Հասան Հիւսէյին էֆէնտի, Բէֆիէթ Շաբիր էֆէնտի և Անտոն էֆէնտի։

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՍԱՄԻՀ ՓԱՇԱՅԻ

Կարնոյ նախորդ կուսակալ վախճանեալ Սամիհ փաշայի յուղարկաւորութիւնն երէկ տեղի ունեցաւ մեծ հանդիսիւ և մարմինն ամփոփուեցաւ Յիւսուպ։

Վեհ. Սուլթանն իմանալով Սամիհ փաշայի մահը, իւր առաջին թիկնապահ Մէհմէտ փաշան և ուրիշ մէկ քանի թիկնապահներ ղրկեց վախճանելոյն ապարանքը։ Ն. Վեհափառութիւն միանգամայն հրամայեց Թիւրպէ մը կառուցանել Սամիհ փաշայի գերեզմանին վրայ։

Սամիհ փաշա 60 տարեկան էր։

ՄԷՎԼՈՒԹ

Այս գիշեր Իսլամաց Մարդարէին ծննդեան տօնն ըլլալով, մայրաքաղաքիս մզկիթներու մինարէներն և այլ տեղեր կանթեղներով պիտի զարդարուին։

Վաղն եւս, ըստ հնաւանդ սովորութեան, Վեհ. Սուլթանն հանդիսաւոր կերպիւ կարդալ պիտի տայ Մարգարէին ծննդեան գիրքը։ Սոյն արարողութեան ներկայ պիտի գտնուին նախարարք և կրօնական, քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարք։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՔԱՐԱՓՈՒՆՔ

Նախարարաց խորհուրդը չորեքշաբթի աւուր նստին մէջ որոշած էր վերջապէս կայսերական դիւանատան մատուցանել Պ. Կրանէի ծրագիրն՝ ի մասին Կ. Պոլսոյ քարափանց շինութեան՝ տեղեկագրով մը հանդերձ։ Սակայն մաքսային վերատեսչութեան յղել զայն, կայս. պալատ մատուցանելէ առաջ։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Կրսուի թէ Մուտանիա–Պրուսայի երկաթուղւոյ գծին վերաշինութիւնը պիտի սկսի յառաջիկայ Նոյեմբերի սկիզբը։

—Վերջին աւուրց հեղեղահոս անձրեւներուն պատճառաւ՝ Նիկոմիդիա—Էսկիւրիի գծին շինութիւնք ընդհատուեր են։

—Արեւ. երկաթուղեայ ընկերութեան Սիրքէճիի կայարանին ։ծՆ։ Պ. Եէսէրս մի և նոյն պաշտօնով Սելանիկ փոխադրուեր է Պ. Հօնէգկերի տեղ որ Ադր. Պոլիս ղրկուած է։ Իսկ Եէսէրի-Դուլէի նախկին կայարանապետ Պ. Միկիւէվիչ Սիրքէճիի կայարանին ։ծՆ։ կարգուած է։

ԵՆՃՈՑԻ ՊԱՐՏԷԶՆԵՐԸ

Կը յիշուի թէ ֆրանսացի Պ. տը Ժիրարտէն իւր ներկայացուցչին՝ Պ. Բրէսբիի միջոցաւ ձեռնարկեր կ'ընէր ի Կ. Պոլիս, Եանֆայի նարնջենեաց պարտէզներուն ու բանջարեղինաց դաշտերուն ոռոգման արտօնութիւնն ըստանձնելու համար։ այժմ մրցակից մը եղած է ֆրանսացի ձեռնարկուին դէմ, Հանրային Պարտուց վարչութեան տնօրէն Սելիմ էֆէնտիի եղբայրը՝ Պ. Ֆիլիր Մէլհամէ միւնոն մտօք խնդրագիր մը մատուցած է Հանրօգուտ դրծոց Նախարարութեան որով ժողովը Նպաստաւոր տեղեկագիր մը տուած է։ Այս տեղեկագիր հինգշաբթի օրը Վսեմ. Բաբի փաշայի յանձնուեցաւ Բ. Դրան մատուցուելու համար։ Այս կերպով, կը կարծուի թէ Պ. տը Ժիրարտէնի ծրագիրը բոլորովին մէկ կողմ թողուի, Պ. Ֆիլիր Մէլհամէի առաջարկն աւելի նպաստաւոր պայմաններ պարունակելուն պատճառաւ։

ՆՈՐ ԼՐԱԳԻՐԵՐ

Առանձնաշնորհեալ գաւառաց դիւանի քարտուղարներէն Մահմուտ Բէյ պէյ արտօնութիւն խնդրած է Զեմֆ անուն թուրքերէն երկշաբաթաթերթ մը հրատարակելու համար։ Այս թերթ պիտի պարունակէ գիտական, գրական ու արհեստական նիւթեր։

Նոյնպէս Կրթական Նախարարութեան նախնական վարժարանաց վարչութեան քարտուղարներէն Աթէշղատէ Պէյրէտտին պէյ արտօնութիւն խնդրած է Թուրքերէն Խաբէր անուն քաղաքական լրագրոյ մը հրատարակութեան համար, որ շաբաթն երկու անգամ պիտի հրատարակուի։

ՊԱՌՈՆ ՏԸ ՄՈՒԲԻՍԿՈ

Աւստրահունգարական Լոյտ ընկերութեան վարչական խորհրդոյ նախագահ Պառոն տը Մորբիւռկո երէկ առաւօտ Դըրիէսդէէն մայրաքաղաքս հասաւ ընկերութեան Իրան։ չոգենաւով։ Կ. Պոլսոյ գործակալ Պ. Ֆօռնի և գլխաւոր պաշտօնեայք ինչպէս նաեւ Լոյտի չոգենաւուց հրամանատարք ընդ առաջ երթալով, Պ. տը Մորբիւռկոն ցամաք առաջնորդեցին։ Լոյտի քարափին վրայ ի Մոմխանէ, տալմացիացի նուագածուաց խումբ մը աւստրիական ազգային երգը նուագեցին։ Պ. տը Մորբիւռկո՝ ընկերակցութեամբ Պ. Ֆօռնիի՝ աւստրիական դեսպանատան կողմէ ղրկուած կառքով մը ուղղակի Եըլտըզ գնաց, Սէլամլըքի հանդիսին ներկայ գտնուելու։

ՍՕՍԻԷԹԷ ՕԹՕՄԱՆ ՊԱՆԳԱՆ

«Սօսիէթէ Օթման տը Շանժ է տը վլէյտ» դրամական բաժնետերաց ընդհանուր ժողովն յարտասովոր նիստ գումարեցաւ նախընթաց օր, ընկերութեան կանոնագրոյն ինչ ինչ յօդուածները բարեփոխելու համար։ Այդ բարեփոխմանց գլխաւորն էր՝ արտօնութիւն տալ վարչական խորհրդոյն, հարկ դատած ատենը ընկերութեան լուծումն առաջարկել բաժնետերաց։ կանոնագրոյ նախնական վիճակին մէջ, վարչական խորհուրդը այդպիսի առաջարկութիւն մը այն ատեն միայն կրնար ընել, երբ դրամագլխոյն կէսը կորսուած ըլլար։ Առաջարկեալ բարեփոխութիւնք միաձայնութեամբ ընդունուեցան ընդհ. ժողովոյն կողմէ որուն նախագահն էր Պ. Ալֆրէտ Պարքէր, քարտուղարք՝ Պ. Սբանտոնի, և քննիչք՝ Սըր Էակ. Վինսընդ և Պ. Ժ. Ուիդոյ։

ՇԻՐՔԷԹԻ ՆՈՐ ՇՈՒԹԵՆԱՒԵՐԸ

Շիրքէթի Խայրէէի վարչութիւնը պաշտօնական նամակ մը ուղղած է առ Լ. Հէրբլո՝, ընկերութեան նոր չոգենաւուց շինութեան առթիւ յիշեալ լրագրոյն կարգ մը հրատարակութիւններն ուղղելու համար։ Աւսաիկ այդ գրոյն բովանդակութիւնը։

Ներկայ տարւոյ փետր. 16ին, Շիրքէթի վարչական խորհուրդն արտօնութիւն կը խնդրէր բաժնետերաց ժողովէն՝ չորս նոր չոգենաւեր շինել տալու համար, եւ առ ի տեղեկութիւն կը հաղորդէր զանազան գործարանաց կողմէ առնչարկեալ գներն, որոց համեմատ իւրաքանչիւր չոգենաւի շինութիւնը պիտի արժէր առ առաւելն 14,000 օսմ. ոսկի։ Բաժնետերաց ժողովը կը վաւերացնէր ներկայացեալ առաջարկն, յանձնարարելով որ լաւագոյն գործարանաց յանձնուի գործը։ Վարչութիւնն խնդրոյն բանակցութեան կը մտնէր գործարանաց հետ, շինութեան պայմանաց մանրամասնութիւններն որոշելու ինչպէս նաեւ առաջարկեալ գները զեղչել տալու համար։ Սակայն այդ միջոցին, մէկ կողմանէ անգլ. կառավարութեան կողմէ նաւերու շինութեան կարեւոր յանձնարարութեանց եւ միւս կողմանէ գործադուլի պատճառաւ, գործարանք ո՛չ միայն Շիրքէթի առաջարկած զեղչերը մերժեցին, այլ և իրենց առաջարկած գներով ալ յանձնառու չ'երդան նաւեր շինել։ Զորս ամիս ետքը, այսինքն յունիսին, իրաց վիճակն այնքան փոխուած էր, որ գործարանատերք՝ յետ երկար բանակցութեանց՝ ո՛չ իսկ ժամանակ թողուցին Շիրքէթի վարչութեան՝ բաժնետերաց ժողով գումարել, հեռագրաւ խնդացնելով թէ ետ կ'առնէին իրենց առաջարկները։ Այսպէս, վարչութիւնը՝ մէկ կողմէ յանձնառութեանց տեսորին զօրութեամբ պարտաւոր ըլլալով չյետաձգել նոր չոգենաւուց շինութիւնը և միւս կողմէ գործարանատերաց կողմէ նեղը դրուելով, հարկադրուեցաւ՝ պայմանագիր կնքել այս վերջնոց հետ, վախնալով որ մի՛ գուցէ գնոց նոր բարձրացում մը պատահի, ինչպէս որ ալ եղաւ։

Մտքերն աւելի լուսաբանելու համար, պաշտօնական նամակը թուականներով կը հաստատէ թէ յարգելի խնդիրը թեթեւ կարեւորութիւն մը ունի։ Պորմատոր չոգենաւին (թ. 39) շինութեան համար առաջարկեալ նախնական գինն էր մօտաւորապէս 14,000 ոսկի։ Ասոր վրայ ետքէն աւելցած են 970 ոսկւոյ զանազան ծախքեր, նաւուն երկայնութիւնն ու լայնութիւնը մեծցնելու, կաթսային վերարերեալ զանազան մասերն աւելի ամրակուռ ընելու, նաւուն վերնայարկը ընտրելագոյն տեսակէ եղէնեփայտէ շինելու և իրանը «Թէյմս Այրըն Ուօրքս» ընկերութեան շինել տալու համար, փոխանակ Սամիւտա եղբարց գործարանին ապսպրելու։ Այս պատճառներով, շինութեան գինը բարձրացած է 14,970 ոսկւոյ։ Արհեստագիտական այս բարեփոխմանց պատճառաւ առաջ եկած յաւելումը բաժնետերաց ժողովոյ ձեռնհասութենէն վեր է։ Պայմանագրութիւնը կնքուած է 15,600 ոսկւոյ, հետեւապէս 700 ոսկւոյ մօտ տարբերութիւն մը միայն վճարուած է որոշեալ գներէն աւելի։ Եւ եթէ վարչական խորհուրդն այս տարբերութեանն համար նորէն բաժնետերաց ժողով գումարելու համար ժամանակ կորսնցուներ, գուցէ աւելի բարձր գներ պահանջուէին, որով ինքը պատասխանատուութեան ներքեւ մնար։ Շիրքէթի վարչութիւնը քանի մը բացատրութիւններ եւս կուտայ 37 և 38 թիւ չոգենաւուց մասին, որոց իւրաքանչիւրին շինութիւնն արժած է գրեթէ 14,300 ոսկի, և իր նամակը կը վերջացնէ հրաւիրելով Լ. Հէրբլոի խմբագրութիւնը՝ ձեռնհաս անձանց կարծիքն առնուլ հաղորդուած այս ծանօթութեանց վրայ, եւ եթէ ուզուի, նոյն իսկ Անգլիայէն տեղեկութիւն բերել տալ։ այն ատեն բացորոշապէս պիտի հաստատուի թէ, կ'ըսէ, նոր չոգենաւուց շինութիւնն ստանձնող գործարանատերք ո՛չ միայն բան մը չեն շահած, այլև կը գանգատին թէ վնաս ալ ըրած են իրենց պայմանագրոյն զօրութեամբ։

Կէլիպոլուէն կը գրեն թէ ամսոյս 10ի առաւօտուն տեղւոյն նաւավարք առագաստանաւ մը նշմարեր են, որ ընկղմելու վրայ է եղեր եւ անմիջապէս օգնութեան փութալով ազատեր ու ցամաք բերեր են։ Առագաստանաւն առջի գիշեր Ռոտոսոյէ եկած պահուն յարձակում մը կրեր է ծովահէններու կողմէ, որք նաւուն մէջ գտնուած բոլոր գոյքերն ու դրամը կողոպտեր և նաւաստիներէ երկուքն ըսպաններ են։ Նաւաստիներէ մին ծովահէններու ձեռքէն ազատելու համար ծովը նետուեր եւ յետոյ մեծ դժուարութեամբ ազատեր է։

—Հայ ոսպաճէ Գէորգ անուն անձ մը, երէկ Ուսիկանութեան Դրան շէնքին վրայ աշխատած պահուն վար ինկաւ և աջ ոտքէն ու երեսէն վիրաւորուեցաւ։ Գէորգ անմիջապէս կեդրոնական բանտի հիւանդանոցը փոխադրուեցաւ դարմանուելու համար։

—Ֆօն տէր Կոլձ փաշա տեղեկագիր մը մատուցած է առ Վեհ. Սուլթանն, հաստատելով թէ Բրբք-Բիլիսէի ամրութիւնք լաւ վիճակի մէջ կը գտնուին։

—Ուսիկանութեան նախարարութեան խորհրդական Պ. Պոնէն, որ արձակուրդով Ֆրանսա կը գտնուէր, երէկ առաւօտ մայրաքաղաքս դարձաւ Մարսիլիոյ շոգենաւով։

—Օսմ. ծխախոտի Բէյժիի հասոյթք որք 1889 սեպտ. ամսոյ միջոցին 13,000,000 ղրշ. եղած էին, ներկայ տարւոյ սեպտեմբերին 15,000,000 ղրուշի բարձրացած են։

—Գոնեսի նորընտիր կուսակալ Հասան պէյ երէկ իւր պաշտօնատեղին ուղեւորացաւ Նիկոմիդիոյ ճամբով։

—Երէկ Թրիէսթէէն եկող աւստրիական շոգենաւ մը մայրաքաղաքս բերաւ հարիւր քսան սնտուկ մազվէրեան հրացան։

—Տրապիզոնի իտալական հիւպատոս անուանուած է կոմս Իտալո տը Ֆրանչի և Բ. Դուռը վաւերացուցած է նորա պաշտօնը։

—Նախորդ Խտիվ Իսմայիլ փաշա այս տարի ձմեռը պիտի անցընէ ի Պոլիս Պէյազիտ վախճանեալ Զէյնէպ հանրմի ապարանքն, որ յատկապէս կահաւորուած է։

—կայս. թիկնապահ Ֆէրիդ Ֆամբոհէ. վէնէր փաշա երէկ Պերլինէն մայրաքաղաքս ժամանեց ընտանեօք։

—Անցեալ երեքշաբթի օր Սեբաստիոյ մէջ տեղի ունեցեր է տիպար-ագարակի բացումն ի ներկայութեան կուսակալին և այլ պաշտօնատարաց։ Ոչխարներ գենուեր և բարեմաղթութիւնք եղեր են վասն կենաց և բարօրութեան Վեհ. Սուլթանի։

—Մայրաքաղաքիս վաճառականներէն մին Ծովային Նախարարութենէն մենաշնորհ խնդրած է շարժուն աւազանի մը համար որ մայրաքաղաքիս յարմար մէկ վայրը պիտի բանի։ Նախարար Հասան փաշա մանուորաբար կը քննէ այդ առաջարկութիւնը։

—Հեռագրական տեղեկութեանց համաձայն նաբրնթաց օր ջերմաչափը 0 ցոյց տուած է ի Վիէննա, յՕտեսա՝ 4, ի Բեռլսպուրկ՝ 1, ի Բարիզ՝ 1 (զերոյէն վար) ի Սիւնէ՝ 7, ի Սիւռոպ՝ 16 (անձրեւ), ի Զմիւռնիա՝ 15, ի Տրապիզոն՝ 16 (անձրեւ), ի Պերլին 26 և ի Պաղտատ 30։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻՑ ԸՆԿ. Կ. ՊՈԼՍՈՅ

Կը ծանուցուի Թրամուէյից Ընկերութեան պարտատոմսերուն տեսաց թէ 1890 դեկտեմբեր 1ին ընելի 72 պարտատոմսերուն 17րդ վիճակահանութիւնն հրապարակաւ տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ նոյեմբեր 3 (Ն. Տ.) երկուշաբթի օր, ելս օրէն երկու ժամ յետոյ, ի կեդրոնատեղին Ընկերութեան, Սաաթճը խան, Ղալաթիա։

Ընդհանուր-Տնօրէն
Ա. ԹՐԻՒԼԷ

Կ. Պոլիս, 23 հոկտ. 90 48 2—2

ՀԵՌԱԴՐԱԼՈՒՄՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Ճ'ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՓՐԻԿԷ

ԼՈՆՏՈՆ, 26 հոկտ. — Թայմս կը ծանուցանէ թէ Վիդուի թագաւորը մերժեր է գոհացում տալ Բուէնձէլ գերմանին և անոր եօթն ընկերաց սպանութեան համար, և թէ կռուի կը պատրաստուի։ Հրաւէրակայ ցեղեր անոր օգնութեան կը գիմեն։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 24.—Մէկ քանի լրագրաց մէջ արտատպեալ յօդուած մը ի վեր կը հանէ Թուրքիոյ մէջ տեղի ունեցած յառաջդիմութիւններն ընդ իշխանութեամբ Վեհ. Սուլթան Ապտ-իւլ-Համիտի, որուն անձնական ազդեցութիւնը կը գրուեաւ յիշեալ յօդուածն, յանձնարարելով ֆրանսացի դրամատերաց որ աջակցին Վեհ. Սուլթանին գործոյն և զարգացնեն երկու երկրաց միջեւ բարեւոք յարաբերութիւնները։

—Նախարարաց խորհուրդն հարկ դատեց ընդծովեայ հեռագրական նոր պարան մը հաստատել Ֆրանսայի և Տանքարքայի միջեւ, ուրիշ տէրութենէ մը անկախ ըլլալու համար՝ պարանին խզման կամ ուրիշ պատահականութեանց պահուն։

—Բարիզի քաղաքային խորհուրդն որոշում մը քուէարկեց, ընդհանուր ներում խնդրելով լրագրական բոլոր յանցանքներուն և գործադուլ ընող բանուորներուն համար։

—Վարկի մ

կայ պիտի ըլլայ Պ. Քրիսպիի և Պ. Ֆոն Քափրիվիի Նոյեմբեր 11 ի տեսակցութեան մէջ. այս խնդիր արդէն բանակցութեանց առարկայ եղած է Պ. Քալնոքիի և Պ. Ֆոն Քափրիվիի միջև ի Սիլեզիա։ Ֆոնֆոնլը կ'ըսէ թէ գերման նախարարապետն իւր հետ կը բերէ Վիլհէլմ կայսեր մէկ ինքնագիր նամակն առ Ուսմէրդոյ Թագաւոր։

ԱՆԳԼԻԱՑԻՔ Ի ԿԵԴՐ. ԱՍԻԱ

ՄՈՍՔՈՒԱ, (Ա. Հ. Գ.)— Թուրքաստանի ռուսական զօրաց հրամանատարին մէկ նամակը կը ծանուցանէ Անգլիացւոց յառաջխաղացութիւնն հարաւային գաւառներուն մէջ։ Գաշխտուլլայի ամրոցը գրաւուեր է Քաշմիրի անգլիական պահպանն զօրքէն, և Անգլիացիք մտադիր են մօտերս գրաւել Աք-Սու։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 13 Հոկտ.

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈՒԱՆԱԿԱԳՐՈՅ

3 տոկոս Լոնդրայի վրայ	108
3 » Բարիզի »	23 35

Օսմանեան Քոնսոլիտ

Եբէկ երեկոյ գոց. (Մէջց. Ս. Սէրի)	19 25
Առաւօտեան բացուելուս	19 17
Կէս օրին »	19 18
Թահվիլաթը Օսմանիէ երեկ երեկոյ	80 20
» » ժամ 5ին	80 13

ԸՆԴԱՑՔ ԱՐՏԱՔԻՆ

Փոխառութիւն	Ա. Սերի	40 3/4
»	Բ. »	22 11/16
»	Գ. »	19 17

ԲԱՆԿԵՏՈՒՄՈՒ

Լոսէթի դէնեզայ	Անգլ. Լ.	5 2
Գրեսի դէնեզայ	Բան. »	9 24
Ռամի ոչ Գոնս	» »	6 36
Սան Շանժ էվանէոր	» »	4 35
Թրամուէյ	» »	522 1/2
Բուսկէլի երկաթուղի	Ֆր.	78 1/8
Բանկէթուզի Լոմբարտի	Գ. Ե.	152

ԸՆԹԱՑՔ ԳՐԱՄՈՅ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Ֆրանքոց	»	87 6
Անգլիական ոսկի	»	110
Մարք (գերմանական ոսկի)	»	107 20
Իմպերիալ	»	91 20
Քրիմիդ	»	51 12
Բուլգի Թղթագրամ	»	7 64
Մէջ. արծաթ. (տարբ)	»	107 33
Վեցնոց	»	102 30
Հինգնոց	»	102 20
Սէթալէք	»	100 10
Թասֆիկէ	»	— —

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 24 Հոկտեմբեր, ժամ 3 վայր. 50 երեկ.

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	94
» » 4 1/2 %	106 45
Օսմանեան քոնսոլիտ Սէրի Գ.	18 25
Օսմանեան երկաթուղի	79
» Բէժի բանկեթուզիք	310
Պանք Օթոման	615 62 1/2
Գրեսի Լիոնէ	776 25
Իտալական Ռանթ 5 %	93 90
Հելլենական 5 %	476 25
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	403 25
Եգիպտական միացեալ	491 87 1/2
Պանք տը Բարի	857 50
Օսմ. մաքս. արժէթուղթ	456 25
Սուէզիի ջրանցք	2383 75
Սպանիական տրամաքին	75 9/16
Ռիո Թէնթօ	611 25
Մէսիտիոս	695
Զէր Լոնդրայի վրայ	25 28

Լոնդոն, 24 Հոկտ. ժամ — վայր. — երեկոյ

Անգլ. ֆոնսոլիտ		94 5/8
Օսմ. » Սէրի Գ.		17 13/16
» » » Ա.		40 3/4
» » » Բ.		22 11/16
» » » Գ.		17 13/16
Փոխառութիւն 1877		100
Պանք Օթոման		14 5/16
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիյէ)		96 15/16
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) նոր		90 1/2
Ցայլա Մանիէ		— —
Ջոհանիպ (փոխառ. Թունէզ)		102
Հելլենական 5 %		92 1/4
Մոնտէլ »		75 1/2
Ռուսական 1889		97 1/4
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ		25 28

Վիէննա, 24 Հոկտ. ժամ — վայր. —

Օսմանեան երկաթուղի	37 80
» Բէժի բանկեթուզիք	135
Փոխանակութիւն Լոնդոնի վրայ	115 30

Պերլին, 24 Հոկտ. ժամ — վայր. —

Փոխանակութիւն Լոնդոնի վրայ	20 32 1/2
Բուղլ Թղթագրամ	246 75
Օսմանեան երկաթուղի	78 70
Օսմանեան քոնսոլիտ Սէրի Գ.	18 10

ԲԱՐԻՋ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 24 Հոկտ. ժ. — վ. — երեկ.

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	93 95
Օսմանեան քոնսոլիտ Գ.	18 12 1/8
Օսմանեան երկաթուղի	78 50
Օսմ. Բէժի	309 50
Բրիօրիթէ Թիւրք	406
Օսմ. Մաքս. արժէթուղթ	456
Պանք Օթոման	631 12 1/2
Ռիո Թենթօ	611 25

ԱՍՏՂԻԿՆ ԻՄ

Աստղիկ մ'ունէի երկնից ի կամար,
Իր լոյսն արեւ մ'էր հէք հոգւոյս համար.
Իր մեղմ նըշոյլներ և գողտրիկ իւր բոց
Միշտ թեւ կուտային հոգւոյս երազոց։

Կը դիտէի զայն ժամերով անյագ՝
Աչերս արցունքով լեցուած չարունակ,
Ինքն ալ կը ժպտէր յոյսերուս յիմար,
Եւ սուրբ իղձերուս միշտ կըրակ կուտար։

Զէի ըզգար գիս մենիկ ու թըշուառ,
Գէթ երկրէս հեռու բարեկամ մը կար,
Որոյ սէրն անմեղ կը բաւէր հոգւոյս՝
Դեռ հազիւ բացուած կենաց յարշալոյս։

Բայց, աւա՛ղ, յանկարծ ամպ մը սև անգութ
Եկաւ, ծածկեց զայն իր քողին տակ մութ,
Ամեն կողմ խաւար տիրեց և ըստուեր,
Ա՛լ երթաք բարեա՛ւ յոյս, երազ և սէր։

10 Հոկտ. 1890 ՎԵՐԴԻՆ ԱՇՃԵԱՆ
Սկիւտար

ԱԶԳԱՑԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգատարձութիւնս չնորհակալութեամբ կը հրատարակէ սեպտեմբեր ամսոյ նուիրատուաց անուանքը։

Բարեգութ Տեարք եւ Ազնուասիրտ Տիկնայք։

Ցարութիւն Շէքէրճեան զրուշ 1520, Աստուր Համամճեան 540, Բարեսէր Ոմն 540, Տիկին Մաննիկ Տավուտեան ի յիշատակ իւր հանգուցեալ ամուսնոյն՝ Տիգրան Տավուտեանի 432, Համբարձում Թորոսեան, Արապկերցի 241 1/2, Բարեսէր Ոմն 50 Ֆրանք ձեռամբ Տ. Ղեւոնդ քահանայի Տ. Մարուքէեան և Տօքթ. Թիրեաքեան էֆ.ի 237 1/2, Ռուսիաբնակ Բարեսէր Ոմն 216, Մարկոս Գուլումճեան 216, Գ. Ն. Շիշմանեան 216, Յովհաննէս Պազալգեան 108, Միքայէլ Քալֆայեան ձեռամբ Մաքսուտ Նարկիւլէճեանի 100, Բարեսէր Ոմն 100, Բարեպաշտուհի Օր. Ոմն 60, Բարեսէր Ոմն 40, Ֆրանկ Գօլանճեան 40, Կարապետ Յակոբ Սեբաստացի 20, Յակոբ Մարտիկեան 20, Ստեփան Յ. Էպէճեան 20, Եղբաս Վրդպ. Սաչլեան Ռօտոսթոցի 20, Քէսէտար Օհան 20, Յակոբ Քէնոտէն Օղլու 20, Բարեսէր Ոմն 20, Բարեսէր Ոմն 18, Կարապետ Մատակ 15, Յակոբ Տօնել 14, Յակոբ Լուսարարեան 5, Մինաս Ցարութիւնեան 5, Մակարիոս Գուրունեան 5, Զաքարիա Մատան Օղլու 5, Բարեսէր Ոմն 5, Կարապետ Գալփաքճեան 5։ Գումար 4824

Բարեպաշտ Ոմն՝ 120 հօխայ խաղող, Բարեպաշտ Երիտասարդ Ոմն՝ 80 հօխայ թուզ (ինձիր), Բարեսէր Ոմանք՝ 2 ոչխար, Բարեսէր Ոմն՝ 1 ոչխար, Մամաս Սարգիսեան, կեսարացի՝ 1 ոչխար, Արմենակ և Ռուբէն Մանուկեան՝ 2 բաքէթ 8 թիւ խասարլը բամպակ, Սամուէլ Ղ. Պարտիզպանեան՝ 524 սիկարի թուղթ, Սարգիս Տաղտէվիրէնեան, Սիվրիհիսարցի՝ 8 զոյգ բուրդ գուլպայ, Տիկին Գալֆեան՝ 10 հօխայ չաքարեղէնք, Թէմպէքիճի Արմենտաւորք 11 հօխայ թէմպէքի, Յովհան Գ. Փալագաչեան՝ 1 օրինակ Մուէլլ Պատ լրագիր։

Ի Դիմաց Հոգաբարձութիւն Ազգ. Հիւանդանոցի.

Ատենապետ Ատենադպիր
ՏԻՐՈ. ԿԻՐՄԻՐՇԿԵՐՏԱՆ ՄԻՒՐ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ՊԶՏԻԿ ՍՊԱՍՈՒՀԻՆ

Փոքրիկ, տխեղծ, չիկահեր, ցընցոտիներ հագած, քաղցր ու ապուշ խոշոր աչուըներով, այդ աղջիկն էր որ ամառը դղեակը կը տանէր ագարակին թարմ հաւկիթներն և կաթը։ Խոհանոցը մտած ատեն՝ «Ահաւասի՛կ» կ'ըսէր, և դրանը մօտ կը կենար, սպասելով որ «Շատ ադէկ» պատասխանէին իրեն, դիտելով խոհանոցի անօթներն որոց պղինձն արեւուն կը շողար, մասները դալարելով իր բամպակէ գոգնոցին վրայ, շուարած։ Խոհարարը, ճերմակներ հագած և ծանրաբարոյ մարդ մը, տարօրինակ անձի մը պէս կ'երեւէր իրեն, գրեթէ երեւակայական, ու հեռաւո՛ր, թէեւ հոն կեցած էր։ Աղջիկն էր մարդու մը որ ագարակին մէջ կ'աշխատէր և կնոջ մը որ մեռած էր։ Քիչերը գիտէին թէ Ժէռմէն էր իր անունը. որովհետեւ յաճախ կը տեսնէին որ, ջալոթ ձեռքը, սագեր կը քշէր փշլից թաւուտներով եղերեալ փողոցակներուն մէջ, «Ջալոտաւոր» անուանած էին զայն։

Իր սագերը շատ կը տանջէին զինքը, մին մանաւանդ, ամենէն խոշորը։ Կը փափաքէր որ ոչխարներու հովուուհի մը եղած ըլլար, որովհետեւ ոչխարները հեզահամբոյր են և անոնց հետ կարելի է ցատքռտել։ Բայց դեռ շատ պզտիկ էր։ Թերեւս օր մը իր երազն իրականանար։

Երբոր Բաք-Ալէօռլիի տօնը հասնէր, ութ տարեկան պիտի ըլլար։

Անգամ մը, խոհարարն ըսաւ իրեն. «Ա.յսօր շատ մարդ կայ ճաշի համար. կեցի՛ր, կ'օգնես ինծի։» Դռռոզութիւն մը զգաց աղջիկը. հասկցաւ որ ալ կեանքի մէջ կը մտնէր։ Մառանին մէջ, ուր ճաշեց, գինի խմցուցին իրեն. առաջին անգամն էր որ «կարմիր ջուր» կը խմէր, ինչպէս կ'ըսէր ինքը։ Քիթը բերանը թթուեցուց եւ դաւաթը վար դրաւ. բայց խոհարարը, որ իր հանդիսաւոր երեւոյթին տակ շատ զուարթ մարդ մըն էր, ստիպեց զայն որ երկու երեք անգամ խմէ, խնդալու համար։ Աղջկան գլուխը տաքցաւ։ Սկսաւ խօսի՛լ ու խօսի՛լ։ Իր մանր մունր դէպքերը կը պատմէր, եւ կ'ըսէր թէ սագերը երբեմն մինչև ոսկորը կը խածնէին իր մերկ ազդրերը։ Նորէն խմցուցին։ Աղջիկը դէշ եղաւ։ Պարտաւորեցաւ երթալ պառկիլ, խոհանոցին մէջ, երկու աթոռի վրայ, իր վտիտ բազուկները վար կախելով։ «Տըլլա՛ դուն ալ» ըսաւ խոհարարը։ Երեսը կաս կապուտ էր եղած եւ աչքերը տեղ մը սեւեռած կը նայէին։ Կը տառապէր ու կը տքար, առանց հասկնալու թէ ի՛նչ եղած էր։

Լիւսիէն, պառոնուհւոյն որդին, տասը տարեկան բզէզ մը, այն տեղէն անցաւ, եւ տեսնելով այդ պզտիկ հիւանդ աղջիկը, արիւնելու չափ կսմթոտեց անոր կոշտ ու կարմրուկ թեւերէն մէկը։ Աղջիկը ճիչ մը արձակեց ու նայեցաւ։ Կապոյտ թաւիշէ զգեստ մը հագած էր տղան եւ կերեւուրէ մեծ վզնոց մը ունէր, որուն վրայ կը տատանէին խարտեաշ մազերու խոպոպներ։ Ժէռմէն ժպտեցաւ, երկու երեք անգամ գլուխը վար բրաւ իբրեւ նշան հաւանութեան, յիշեց իր սագերը որոնք անոր չափ չար էին, բայց ոչ այնչափ դեղեցիկ, և մինչեւ ուսը վեր առնելով իր պատռտած շրջազգեստին թեւը, երկան ատեն, հաճոյքով, ցաւած տեղը փայփայեց։

Վերջերը, պառոնուհին հմակերեցաւ իրեն։ Երբ որոշեցին զինքը Բարիզ տանիլ պզտիկ սենեկապանուհի մը ընելու համար, շատ գոհութիւն զգաց, վասն զի մօտ պիտի ըլլար Լիւսիէնին, եւ շատ տխրեցաւ, վասն զի պիտի բաժնուէր սագերէն։ Անգամ մըն ալ տարաւ զանոնք երկան ատեն պտտցուց։ Կը խօսէր անոնց հետ։ «Տեսա՞ք հիմա։ ես Բարիզ կ'երթամ, դուք հոս կը մնաք։» Ճամբուն եղերքը նստաւ, փշալից ճիւղերուն մէջ որք զինքը կը խայթէին, թողլով որ ուղածնին ընեն, դիտելով հերկեալ հողերը, մարդերը, դաշտին մէջտեղը կանգնող ուղղաձիգ ու սրածայր երեք կաղամախիները, և հեռո՛ւն, հորիզոնը։ Անդիտակցաբար մնաք բարով կ'ըսէր։ Ցանկին եռեւը, ջրշեղջի մը մէջէն գնաց ջուր խմեց։ Ճիւղերէն մէկուն տակէն պատի սոխակներու բոյն մը առաւ, դատարկ բոյն մը, չո՛ր, անցեալ տարուընէ մնացած, և իբրեւ յիշատակ հետը տարաւ զայն։ Մէկիկ մէկիկ գգուեց իր սագերը, մտքէն անցուց որ շատ սիրուն բան պիտի ըլլար թէ որ սագ մը կապոյտ թաւիշէ զգեստ հագնէր և կիրիւբ վզնոց դնէր, և անոնց ամենէն խոշորը, այն որ ամենէն չարն էր, գոտիով վիզէն հմբուրեց։

Ի Բարիզ, պառուհանի մը մէջ անցուց կեանքը, նախասենեկին քովը, թաշկինակներու վրայ դրոշմներ բանելով, քուրջի կտորներ կարկտելով։ Կարել սովրեցուցած էին իրեն, բայց չէին սովրեցուցած կարդալ։ Ժէռմէնի վիճակն ունեցող անձերու համար կարդալն օգտակար չէ. կարդալը մը տաժել կուտայ, և անգամ մը որ մարդ մտածէ, ա՛լ շապիկներն ալէկ չկարկտեր։ Սպասաւորները շատ երեսը չէին նայեր, որովհետեւ միշտ լուռ կը կենար, միշտ հնազանդ և անձնուէր տիրուհւոյն։

Երբեք դուրս չէր ելլեր, բաց ի կիրակէն, այն ալ եկեղեցի երթալու համար։ Շատ բարեպաշտ կը ցուցնէր ինքզինքը, առանց բան մը հասկնալու։ Ամեն դիշեր կ'ըսէր. «Հայր մեր որ յերկինս ես։»

Բարիզի մէջ ուրիշ տեղ չէր դիտեր բաց ի իր պատուհանին առջեւ դըռնուած փողոցէն։ Երբեք հոգի մը իրենին չափ միանակ եղած չէր։ Ցիսուր չէր սակայն։ Երբեմն կը տեսնէր իր մատաղ տէրն, ա՛նպէս գոռոզ, ա՛նպէս լաւ հագուած։ Երբ նա կը մտնէր այն սենեակն ուր առտուընէ մինչեւ իրիկուն նստած կ'աշխատէր, բոլոր մարմնովը կ'սկսէր դողալ, առանց գըլխէն վեր առնելու, կարը շարունակելով, ասեղը չուտ չուտ շարժելով, մատուըները ծակծկելով։

Օր մը յանկարծ, «Եկո՛ւր խաղանք» ըսաւ իրեն Լիւսիէն։ Ոտքի ելաւ, ապշած բերանաբաց, որպէս թէ հրաշք մը կատարուած ըլլար իր առջեւ։ Այդ օրը ոսկի տրիտներով զարդարուած սև թաւիշէ թիկնոցակ մը հագած էր տղան։ Խաղացին։ Լիւսիէն աթոռ մը գետնին պառկեցնելով վրան նստաւ և Ժէռմէն ձի ըլլալով սկսաւ քաշել զայն։ Մանչը ծանր էր արդէն, և ինքն ալ շատ տկար էր. կը հեւար ցնծութեամբ արբշիռ։ Որպէսզի աւելի չուտ քաշէ, Լիւսիէն անոր կռնակին կռուիներ կը տեղար. «Տէ՛ր Աստուած, տէ՛ր Աստուած,» կը կրկնէր ինքը հաճոյքով լցուած։ «Խարազան կ'ուզեմ» ըսաւ Լիւսիէն։ Վազեց խոհանոցը եւ բերաւ խոշոր չուանէ խարազան մը որ հագուստներու փոշին թոթուելու կը ծառայէր։ Լիւսիէն զայն գործածեց. չատ ուժով էր արդէն։ Ինք կը զարնէր խարազանը, աղջիկը կը վազեր, ու կ'ըսէր «Ախ, պարո՛ն, պարո՛ն», եւ ուրախութենէն կուլար, ծեծէն կաս կապուտ եղած։

Այն դիշերը խոհանոցին մէջ, ծառաներուն հետ ճաշելէ վերջը, դեռ սեղանէն չելած, աչքերը կամաց մը գոցեց, ժպտեցաւ, ու քովինները լըսեցին որ կը մրմռար «Ի՞նչ աղուոր էր։»

«Բեղի շատակե՛ր», ըսաւ խոհարարը։

Օր մը Լիւսիէն սպանիական գինիի շիշ մը գողցաւ պահարանէն։ Այդ միջոցին Լիւսիէն ասդին անդին պահռքտելով արդէն սկսած էր գլանիկ ծխել։ Երբ իրեն հարցուցին, պատասխանեց՝ «Ժէռմէնը շիշ մը կը տանէր կոր, տեսայ։» Պառոնուհին կանչել տուաւ պզտիկ սպասուհին։ «Դո՛ւն ես շիշը գողցողը։» Լիւսիէն ընդմիջեց։ «Ի՞նքն է, ի՞նքը։» «Ես եմ» ըսաւ Ժէռմէն։ Պառոնուհին ապտակ մը զարկաւ Ժէրմէնին։ «Օ՛խ ըլլայ» ըսաւ Լիւսիէն։ «Այո, ըսաւ Ժէրմէն, օ՛խ ըլլայ։»

Ատեն անցաւ։ Միշտ վտիտ ու տըխեղծ աղջիկ մըն էր, պզտիկ։ Տը-դե՛ղ. այո։ Այտերուն վրայ, քթին վրայ, ճակտին վրայ, շիկագոյն բիծեր ունէր։ Իր խոշոր աչքերը, բարի եւ տարտամ նայուածքով, ոչխարի աչքեր էին։ Սեւ, նեղ շրջազգեստ մը ունէր որ ուսերէն մինչեւ ոտքին ճեղը կ'իջնար չիպ չիտակ։ Մէջքին գոտին միայն իր կուրծքը մէջտեղ կը հանէր։

Լիւսիէն ո՛վ երիտասարդ մը եղած էր հիմա. իրիկուն մը ըսաւ անոր։

«Մայրիկը չ'ուզեր որ դրան բանալին իմ ձեռքս տան։ Ստիպուած եմ զանգակը քաշելու, բայց ուշ գալս կ'իմանան կոր եւ կը չախեն կոր զիս։ Ինծի նայէ, մի՛ պառկիր, ես ձեռքերս իրարու կը զարնեմ, դուն ալ պէտք առանց ձայն հանելու դուռը կը բանաս։»

Ձմեռ էր։ Երբեմն, առանց քնանալու, մինչեւ առաւօտ կը սպասէր սենեակի մը մէջ ուր կրակ չկար, ուշադրութիւն ընելով նշանը լսելու։ Ցետոյ, ձեռքը փոքր կանթեղ մը բըռնած, վար կ'իջնէր։ Պէտք էր բակէն անցնիլ։ Երբեմն ձիւն եկած կ'ըլլար։ Զայն չհանելու համար, կոշիկ չէր հագներ։ Բոպիկ կը քալէր ձիւնին վրայէն։ Բամին կը պաչարէր զայն։ Ականջները կը կարկտէին։ Հարբուխէ մը բռնուեցաւ որ ալ վրայէն չգնաց։ Դուռը կը բանար խոշոր ձող մը քաշելով որ իր ձեռքերը կը սառեցնէր։

Լիւսիէն կ'ըսէր. «Միշտ կը սպասեցնես զիս. փառա՛ց։»

Անգամ մը պատասխանեց Ժէռմէն. «Ասկից վերջը բակին մէջ կ'ըսպասեմ։»

Եւ այնպէս ըրաւ։

Պատահեցաւ որ գիշեր մը, Լիւսիէն, տուն դարձած ատեն, գինով էր։ Դիմակաւոր պարահանդէսէ մը կուգար։ Իրաւցնէ գեղեցիկ էր իր կանաչ ու վարդագոյն հագուստովը, «աղուոր մանչու» հագուստովը։

— Օ՛, ըսաւ Ժէռմէն կանգնելով վերը նշելով։

Մէկտեղ վեր ելան ծառաներու սանդուղքն։ Լիւսիէն պատին կը զարնուէր, ու կը մռլտար այն ատենները մեծ համբաւ ստացող օպերէթի մը սա յանկերգը. «Օր մը, Մէօրտնէն անցած ատեն, մանկամարդ Բօլտնահի մը»։ Երբեմն շատ զուարթութեամբ, չուտ չուտ կ'երգէր, երբեմն ալ կամաց կամաց, խորհրդաւոր թաղծութեամբ մը, վանկերը բաժնելով, խաղերն երկարելով։ Այն ատեն այդ երգը անհուն տիրութիւն մը կ'ստանար։ «Մանկամարդ Բօլտնահի մը ինչ ըլլա. Ներէ՛, երէրսարդ» եւ յանկարծ կ'սկսէր լալ։ Շատ երջանիկ կը համարէր ինքզինքը։

Լիւսիէն գործի մտաւ։ Որոշեցին ամուսնացնել զայն։ Օրիորդը հարուստ ու գեղեցիկ էր։ Սիրահարեցաւ անոր։ «Շուտով ամուսնացուցէք մեզի» ըսաւ։ Ամուսնացուցին զիրենք։

Ժէռմէնի յանձնուեցաւ հարս ու փեսային ծառայելու պաշտօնը. ինք խնդրած էր այդ չնորհը։

Հարսնիքին օրը, առտուն կանուխ հարսանեկան սենեակն էր։ Կ'երթար կուգար, կը վազեր, կարասիներն իրենց տեղը կը դնէր, ծաղիկները արկղերուն մէջ կը շարէր, «Աս ի՞նչ աղուոր տեղ է հոս» կ'ըսէր, եւ երբեք այդչափ գոհ եղած չէր։ Սեւ մետաքսէ պզտիկ շրջազգեստ մը հագած էր զոր հարսն իրեն տուած էր։ «Պարոն Լիւսիէն, կ'ըսէր, խերը տեսնաք. խերը տեսնաք, օրիորդ...»։

Դիշերը, մտածեց որ այդ միջոցին, հարսնեւորները կը պարէին, և ինքն ալ սկսաւ պարել վալսի եղանակի մը վրայ. «Օր մը Մէօրտնէն անցած ատեն»։ Կէս գիշերին մօտ, հարսին օգնեց հանուելու։ Սենեակը, ժժգոյն օթոցներով ծածկուած, հազիւ լուսաւորուած, խորհրդաւոր էր և սիրուն։ «Ի՞նչ աղուոր էք» ըսաւ հարսին։ Կրակն արծարծեց, անկողնոյն երկու բարձերը խնամով շակեց, գոգնոցի համբոյր մը տուաւ եղերքը գտնուած բարձին, և խնդալով «Դիշեր բարի, Պարոն Լիւսիէն» ըսաւ Լիւսիէնին որ ներս կը մտնէր։

Ժամ մը վերջը, տունէն դուրս ելաւ։ Արագ արագ կը քալէր և կ'երթար ուր որ քայլերը կը տանէին։ Փողոցներուն մէջ մարդ չկար։ Անձրեւ եկած էր։ Երկինքը ցած ու շատ մութ էր. տեղ տեղ միայն անամպ մասեր կային աստղերով լեցուն։ Լապտերներուն լոյսը խոնաւ սալաքարերուն վրայ կը սահէր։ Տուներուն եղերքէն կ'երթար։ Շատ զուարթ էր։ Քալած ատենը կ'երգէր։ Ժամէ մը աւելի քալեց։ Քաղցր ու միօրինակ մեծ ժխոր մը լսեց, վաղող դեւտակի մը ձայնն էր։ Բօն-Նէօֆ կամուրջը մտաւ, մէջտեղը կանգ առաւ, չորս կողմը նայեցաւ, տեսաւ որ առանձին էր, և սկսաւ ցած ձայնով խօսիլ։

Ազօթք մըն էր ըսածը. «Հայր մեր որ յերկինս ես, սուրբ եղիցի անուն քո։» Երբեմն աղօթքը կ'ընդմիջէր և երգը կը սկսէր։ Վանդակապատին վրայ ելաւ. — «Օր մը, Մէօրտնէն անցած ատեն», — ջուրին նայեցաւ, գոգնոցը հանեց, անոր ժապաւէնը փրցուց, — «Մանկամարդ Բօլտնահի մը.» — Իր շրջազգեստը փոքր մի՛ փոխ սրունքներուն շուրջը փաթթեց, ժապաւէնով կապեց զայն, որպէս թէ վախնար որ մէկը վաքն իր սրունքները կը տեսնէր, — «Ըսա՛ ինչ, երէրսարդ, Ներէ՛, Ներէ՛... Հայր մեր որ յերկինս ես... Ներէ՛, Ներէ՛...» — և անհետացաւ ջուրին մէջ, որ այդ տեղը երկնքին մէկ բաց տեղը ցոլացնելով, կապոյտ և աստղալից մնացած էր։

Թարգ. Ա. Զ. ԲԱԹԻՎ ՄԱՆՏԷՍ

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՑԻ

Աւասիկ ֆրանսական նորակազմ խմբին յառաջիկայ թատերական եղանակին մէջ ներկայացուցելիք խաղերը.

ՕՊԷՌԱ

Ռօմէօ է Ժիւլիէթ—Լը Պառպիէ տը Սէվիլ—Ֆաուստ—Լա Տամ օ Գամէլիա—Ֆավորիդ—Լիւսի, Մառթ—Լը Թրուվէռ, և այլն։

ՕՊԷՌԱ-ԳՕՄԻԳ

Պաղաշ—Միռէյլ—Մանօն—Լաքմէ—Հայտէ—Բէչէօռ տը Բէգալը—Բառամէն—Մինեսօն—Սի Ժ'էդէ Ռուա—Մուսքթէռ տը լա Ռէն—Սօնժ տ'իւն Նիւի տ'էլիթ—Կալաթէ—Բօսթիլեոն տը Լօնժիւմօ—Լա ֆիլլ տիւ Ռէժիման, և այլն։

ՕՊԷՌԷԴ

Ժոզէֆին վանտիւ բառ սէ սէօռ—Բանառ ա դռուա պէք—Օէլլ քռվէ—Մատամ Ֆավառ—Լէ Պռիկան—Պոքաս—Լը Ժուռ է լա Նիւի—Պառպ Պլէօ—Բրդիդ Մառիէ—Լա Ժօլի բարֆիւմէզ—Լէ սան Վիէրժ—Լա Բէռի քօլ—Լէ Բլօշ տը Բօռնզվիլլ—Նինիշ—Լիլի—Լա ֆամ ա Բաբա—Լա Ռուսօդ, և այլն։

Կատակերգութիւնք

Լա Բառիզիէնն—Լը Շաբօ տը բալ տ'Իգալի—Լէ սէնք ֆրան տ'էօն պուրժուա տը Բառի—Լ'Օթէլ Կատրյա—Դռուա ֆամ բուռ էօն մառի—Լէ ժօքրիս տը լ'Ամուռ—Լէ տէօ նօս տը Պուժաշլի—Լէ դռուա շաբօ—Նուէնու, և այլն, և այլն։

* * *

Թատրոնի դռներն են, իւրաքանչիւր երեկոյթի համար.

Պէնեուառի օթեակներ՝ 2 1/2, 2 և 1 1/2 ոսկի ըստ կարգին.—Պէլ Էթաժի օթեակներ 1 1/2 և 1 ոսկի.—Բ. կարգի օթեակներ 60 և 40 դրուշ, 3 հոգւոյ մտից իրաւունքով։ Թիկնաթոռք 25 դրուշ, Նստարանք 15 դրուշ, օթեակներու մտից տոմս՝ 5 և Բառատի (վերնատուն) 5 դրուշ։

Ուրթսուն ներկայացման համար բաժանորդագրութեան գներն են.

Պէնեուառի օթեակներ՝ 160, 128 և 96 ոսկի, ըստ կարգին.—Պէլ Էթաժ՝ 96 և 64 ոսկի.—Երկրորդ կարգի օթեակներ՝ 3840 և 2560 դրուշ, երեք հոգւոյ մտից իրաւունքով։— Թիկնաթոռք 2000 և Նստարանք 900 դրուշ։

ԵՂԻՊԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Բնական, Բաղադրեալ եւ Տնտեսական
Ի ԹԱՆԳ
ԱՑԵՑԻՆ ԲԱՑԱՌԻԿԱՅՈՒՄ ԿՑԵՑԱԾ
ԳԻՆ
ԳԻՐԳՈՐ ՄԱՐԳԻՍԵԱՆ
ՈՒՍՈՒՑԻՉ
ՊԱՏԱՐԱԳՈՒՆԵՐ ԵՎ ԱՇԽԱՏԱՍԵՐ ԿԱՐԳՈՒՄՆԵՐՈՒՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՏԻՊԱՐ. ԹԻ ՎԻՍԿԱՐ. Գ. ՊԱՐՏԱՏԵԱՆ, ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԱՄ ԹԻՒ 14

ԹԱՂԱՊԵՏԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ
ԹԷՓԷ-ՊԱՇԻ

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՁԵՌՆԱԾՈՒՆ

ԲՐՈՖԷՍԷՈՐ ՊԷՔԷՐ

Որ Եւրոպայի մէջ առաջին տեղը կը գրաւէ նմանօրինակ արուեստագիտաց մէջ և որ մէկ քանի վերջապահերէ պատուանշան ստացած է, այս անգամ մայրաքաղաքս եկած է Ռուսիայէն, ուր պատուէրներ ունեցած է ներկայացումներ տալու կայսերական աքսուն-եաց առջեւ։ Բրոֆ. Պէքէր եկած է իւր ամբողջ խումբով, որ կը բաղկանայ

14 անձէ՝ որոց 9 տուս պիկնայտ

Բրոֆ. Պէքէր ։. Պոլսոյ մէջ պիտի տայ միայն մէկ քանի Արտասովոր ԵՒ հրաշալի Ներկայացումներ, որոց առաջինը՝

Կիրակի 02 Նոյեմբեր, գիշերուան ժամ 8 ին։

Տոմսերը կարելի է գնել ամէն օր առաւօտեան ժամը 10էն մինչեւ իրիկուան ժամ 7։

Յայտարարին մէջ պիտի նշանակուին իւրաքանչիւր ներկայացման մանրամասնութիւնները։ 181

ԱՌ ԸՆԹԵՐՑՈՂ

Սատրագրեալս պատիւ ունի ներկայիս ծանուցանել իր բաղմաթիւ յաճախորդաց թէ Եւրոպայի հռչակաւոր գործարաններն այն ինչ բերել տուած է նոր և վերջին կատարելագործութեան համեմատ մեքենայներ, ժամանակիս պահանջմանց ըստ ամենայնի յարմար, որոնցմով կարելի է ամէն չափով և ձեւով լուսանկարներ արտադրել ի կատարեալ գոհունակութիւն ամենէն դժուարահաճ յաճախորդաց։

Մեր բաղմաթիւ բարեկամք կարող են համոզուիլ մեր ըսածներուն պարզ այցելութեամբ ի մեր գործատուն, ուր կարող պիտի լինին ունենալ դիւրամատչելի գնեցրով ընտիր և ամենամաքուր լուսանկարներ։ Բնորագրեալս միշտ անձամբ կը հանէ լուսանկարներն առանց երկրորդական պաշտօնեայ ձեռքը ձգելու։

Արդէն 25 տարիներէ ի վեր մեր յաջախորդաց նկատմամբ մեր տան ունեցած բարւոք յարաբերութիւններն ինքնին բացայայտ ապացոյցներ են մեր ըսածներուն ճշդութեան։

Օգը երբ ամպոտ է, լուսանկարն երբէք տարբերութիւն չունենար. գործատանս մէջ թէ արանց և թէ կանանց համար մասնաւոր վարսայարդար մը կը գտնուի։

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԱՁԱՏՈՒՆ
ՆԻԳՕՂՈՍԻ ԱՆՏԻՊՕՄԷՆՕ

99, Սուլթան Պայազիտ Բէօյեշիլլէր Պաղը, 99
129 Կ. Պոլիս 44—90

ՄՈՒԽԱՊԱՐԱԹ ՎԷ ԸՍԹԵՐԼԱՀԱԹ
ԹԻՒՃԱՐԻՑԷ

Correspondance & Terminologie commerciales

Վերոյգրեալ վերնագրով և Տաճկերէն ու Գաղղերէն լեզուով ու տառերով, Կայսերական առեւտրական Համիտիէի վարժարանի նախկին ու

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

2

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒՑ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,075,212
ՀԱՍՈՅԹ 1889 ՏԱՐԻՈՅ 2,170,355

ՆՕՐԹՀԲԸՆ ԷՇՈՒԲԸՆԱ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,781,300
ՀԱՍՈՅԹ 1889 ՏԱՐԻՈՅ 989,400

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած րամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իրը ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած գումարին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. Ոսկի, 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ԱՆԳԼ. Ոսկի 102,345

Մ Ա Ր Ի Թ Ա Ց Մ.

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամադրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 կ. սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԷՐԻՐ

Ադնամ թօլասը եիրմի տէօրթ պին ատէտ գրվրբՓրդ, ալթը պին ատէտ գարաման, պէհէրի տէօրթ դուրուշ օն փարա.

Սէքիզ կիրան արդընտա ամէրիգան օն իւչ պին օթուզ թօր, պէհէր թօքու գըրդ սէքիզ դուրուշ.

Պօեալը ասթարլրդ ամէրիգան իքի պին ալթը եիւզ թօր, պէհէր պիւթիւն թօրու ալթմըշ եէտի դուրուշ.

Եէրլի իմալը կիւվեղ եիւն դալիան արշընը ճէտիտ ալթը եիւզ իւչ պին, պէհէր արշընը ճէտիտի եէտի փարա.

Եէշիլ եիւն էլտիվէն իւչ պին չիֆթ պէհէրի տէօրթ դուրուշ.

Թէճհիզաթը ճիւնուտիյէ իչիւն նիշամիյէ էլպիսէ անպարընա միւպարա օրուճաճադ պէր վէճհի պալէա պէշ դալէմ էշեա ֆիյաթը մուրագաատալերի իլէ թալիպլերի էօհտէսինտէ օլուպ թըշրինի եվվելին օն եէտինճի կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն միւնագաասը պիլիճրա մէգրիւբ կիւնտէ գարարը դաթիսի վերիլեճէկինտէն ի թասընա վէ օն սէքիզինճի կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնգիլինէ թալիպ օլանլարը մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տարիբէսինէ կէլմէլերի իլան օլունուր։

11 Թըշրինի եվվել 1890
Նո. 29 824 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԷՐԻՐ

Ինչաաթը ասկէրիեէ իչիւն միւպարա օլունճագ իւչ եիւզ ատէտ էքի եիւզլիւ թիմուր գաղմա միւնագասսընդն թըշրինի եվվելին օն եէտինճի չիհարչէնպիհ կիւնի իհալէ վէ իրթէսի կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնգիլաթը մուգաբրէր օլուուղունան թալիպ օլանլարդն ինչաաթը ասկէրիեէ տարիբէսինտէ կէլմէլերի իլան օլունուր։

10 Թըշրինի եվվել 1890 822
Նո. 27 3—3

ԷՄ. ՄԵՐՃԱՆՕՖ

ՄԼԵՑՍԱՆՃԸՔ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 54 ԵՒ 56
Կ. ՊՈԼԻՍ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել պատուարժան յաճախորդացս որք թէ՛ ի մայրաքաղաքս եւ թէ ի գաւառս, որ ժամանակէ մ'ի վեր մասնաւոր խնամքով ընդարձակած լինելով գրպանի ժամացոյցներու առուտրական ճիւղս, և ապրանաց մեր ներքս ճոխացուցած եմ զանազան տեսակ կրմէն լարուող և բանալիով նիքէլ, արծաթի և ոսկի ժամացոյցներով։ Ուստի կը խնդրեմ այն յաճախորդներէն որք կը շահագրգռին այն ապրանքէն, իրենց գնուելիներն ընտրէլ առաջ անգամ մը գալ այցելել մեր քանոցս ուր միշտ ի պահեստի կը կենան 3000էն աւելի ժամացոյցներ իւրաքանչիւրը 35էն մինչեւ 3800 ղրշ. ի արժէքով։ 173

Մեր ծանօթակ բնոյց համար մանաւոր պայմաններ

Արտօնատէր Մ. ՅԱՄԱՏՅԱՆ

ՏՅԱՆՄԻՔԻՆ ԱՐԻՆԳԻՔ ԼՐԱԳՐՈՒՄ

ROYAL VICTORIA

ՄԱԶԵՐՈՒ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

ԱՆՎՐԻՊԵԼԻ ԴԱՐՄԱՆ
ՄԱԶԵՐՈՒՆ, ՄՕՐՈՒԲՐԻՆ ԵՒ ՊԵՏԻՆ ՏԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
ԻՐԵՆՑ ՈՅԺՆ ԵՒ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԳՈՅՆԸ

Գործածութիւնը դիւրին. կ'արդիւէ մազերուն թափիլը. Հետզհետէ բայց ապահով արդիւնք յառաջ կը բերէ. բնական և փայլուն գոյն կուտայ մազերուն։ Գործածութիւնը բաղմաձաւս չէ.

ՆԵՐԿ ԶԻ ԶԻ ԱՅՍ

Փափաքեալ ազդիւնքն ընդհանրապէս յառաջ կուգայ 10—15 օր յետոյ

Այն անձինք որք ծանր հիւանդութիւններէ ելած են, անանք որ մեսամանջութիւններ ունին, կանայք որ կաթ տուած են և մեծ յոգնութեանց ենթակայ բոլոր մարդիկ իրենց մազերը կորսնցնելու ենթակայ են. այս պարագայիս մէջ մեր մանաւանդ ՄԱԶԵՐՈՒ ԱՐՏԱՅԱՆՆ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉԸ կոչուած է,

ՄԵԾ ԾԱՌԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄԱՏՈՒՑԱՆԵԼՈՒ

Ի Թուրքիա մեծաքանակ վաճառման համար միակ կերդոնատէրն է ԷՏՄՈՒՆԴ ԳԱՌՆԱՆ, Մեերսոց անգլիական, Վղյմտոս Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 601

HUILE DE HOGG

ՄՕՐԻ ՉԿԱՆ ԲՆԱԿԱՆ ԼԻՊ

Ուրոյ ապրումութիւնն հաստատած է 35 էն աւելի տարիներու փորձով հետեւեալ հիւանդութեանց համար. կուրծքի հիւանդութիւն, թոքախտ, թոքատաքնդ հիւանդութիւն, հազ, խոյտ, աւշային գեղձերու ուռացումներ. մարմնի միանգամայն թիւնք, սրբուն, ոսկրատապ, ընդհանուր տարտղնութիւն եւայլն. նաև սակաւ և փափկակազմ ոտքերը զօրացնելու համար շատ դիւրաւ կը խմուի։

Օգտագործուած է սովորական ի գերն և մանաւանդ անոնցմէ որ շահաբերական նպատակներով բնական իւղերու տեղ և իրը թէ անոնցմէ աւելի ադուներ և սեղոյ համար հնարուած են։ Այն իւղերն ու ըմբշրմութի չեն ճաշակեր բայց մնայն ստամոքսը ընդունելու զգոյշ է։ Հոգնկնելու. երբեմն շատ վտանգաւոր ևս կրնան ըլլալ։

Ինչպէս և գուա ձեռն իւղ գտնելու տարահովութեան համար պէտք է գտնել ՀՕԳԻ ԻՒՂԸ, որ Եռանկիւնի շիշիով կը ծախուի։ Պահանջել Հօգի անունը և Բարիզի քիմիական ճեմարանին բիմիական զորոց գլուխ Պ. Լ ըսխ Հօգի վկայութիւնը որ իւրաքանչիւր շիշի էթիքէթին վրայ կը գտնուի։ Տեղեկ Ֆոստայի և այլ Պոստայ համաչաւաւոր դեղաճառանոցներով կրնան։

Hogg 1883 տարուայ յունուար 1 էն սկսեալ հոգի մարդու ձեռք քնական իւղ զի շիշերուն էթիքէթներուն վրայ Գաղթոյ կատաստրութեան նիշքն պիտի գտնուէ ուրեմն այս մասին ուշադրութիւն դրօշարանի նշանը։ ընելուն։ 83

PAPIER FAYARD ET BLAYN

ՎԱՅՈՒՍԻՆ տարուընէ աւելի յաջողութիւն կը յանձնարարէ զնա ի բուժումն հարբուխի, խորտակի թրթռումնց, յոգեցաւի, ցաւերու, վերերու դէղերու և այլն։ Կը ծախուի բոլոր դեղարանաց մէջ։ (փնտռեալ մեր սորագրութիւնը։) 174

ՇԻՐՔԻԹԻ ԽԱՅՐԻՑԻԷ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ 12

1890 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 12 ՇԱԲԱԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՅՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆԱԻԹԻՒՆ

Վոսիքէն էջէնդ շոգենաւնէր

12 — Արեւալ. Գուրուշ. Օրթաք. Պէշիք.
12 — Եէնիմ. Մէղ. Պէյրիւք. Թար. Եէնիք. Մերկ. Ր. Հիսար Պէպէք Արեւ. Գուրուշ. Օրթ. Պէշիքթաշ
12 — Վանիք. Զէնկէյ. Պէյլէր. Գուզկ. Պէշիք.
12 — Պէյգօղ. Բաշալ. Զուպգ. Գանճ. Ա. Հիսար Գանա. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ.
12 30 Ր. Ա. Գալաթ Եէնիմ Մէղալ. Պէյրիւք. Թարպ. Եէնիք. Մերկ. Ր. Հիսար Պէպէք Արեւալ. Գուրուշ. Օրթաք. Պէշիք.
1 15 Եէնիմ. Մէղալ. Պէյրիւք. Թարպ. Եէնիք. Սթէն. Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Արեւ. Գուրուշ. Օրթ. Պէշիքթաշ
1 30 Պէյրիւքա. Թարպ. Պէյգօղ Բաշալ. Զուպ. Գանչ. Ա. Հիսար Գանա. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիքթաշ
2 15 Եէնիմ. Մէղալ. Պէյրիւքա. Թարպ, Եէնիք. Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Արեւալ. Գուրուշ. Օրթ. Պէշիք.
3 — Եէնիմ. Մէղալ. Պէյրիւքա. Թարպ. Եէնիք. Սթէն. Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Արեւալ. Գուրուշ. Օրթաք. Պէշիք.
3 15 Եէնիմ. Մէղալ. Պէյրիւք. Թարպ. Պէյգօղ Բաշալ. Զուպգ. Գանչ. Ա Հիսար Գանանիլ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլէր. Գուզկ. Պէշիկթաշ
4 30 Եէնիմ. Մէղալ. Պէյրիւք. Թարպ. Եէնիք. Սթէնեա Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Արեւալ. Գուրուշ, Օրթաք Պէշիքթաշ
5 45 Եէնիմ. Մէղալ. Պէյրիւք. Թարպ. Եէնիք. Մերկ. Ր. Հիսար Պէպէք Արեւալ. Զէնկէյ. Պէյլ. Օրթաք. Գուզկ. Պէշիք.
7 — Եէնիմ. Մէղալ, Պէյրիւք. Թարպ. Պէյգ. Բաշալ. Եէնիք. Մերկ. Գանչ. Ր. Ա. Հիսար Գանանլ. Արեւալ. Զէնկէյ. Պէյլ. Օրթաք. Գուզկ. Պէշիք. Իւսկ.
7 45 Ա. Ր. Գալ. Մէղալ. Պէյրիւք. Թարպ. Եէնիք. Սթէն. Մերկէնա Ր. Հիսար Պէպէք. Արեւալ. Օրթաք. Պէշիկ.
8 45 Եէնիմ. Մէղալ. Պէյրիւք. Թարպ. Պէյգօղ Բաշալ. Զուպ. Գանչ. Ա. Հիսար Գանա. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ.
9 20 Եէնիմ. Մէղալ. Պէյրիւք. Թարպ. Եէնիք. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Արեւալ. Օրթ. Պէշկ.
10 15 Եէնիմ. Մէղալ. Պէյրիւք. Թարպ. Եէնիք. Մերկ. Ր. Հիսար. Արեւալ. Գուրուշ. Օրթաք Պէշիկ.
10 30 Եէնիմ. Մէղալ. Պէյրիւքաերէ Թարպաչա Պէյգօղ Բաշալ Զուպ Գանչ Ա Հիսարգանա. Զէնկէյ Պէյլէրդ. Գուզկ. Իւսկ.
11 — Մէղալ. Պէյ. Թարպ. Եէնիք. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Արեւալ. Օրթ. Պէշիք.

Կամաքրէն էջէնդ շոգենաւնէր

12 30 Պէշիք. Օրթ. Գուրուշ. Արեւալ. Պէպէք Ր. Հիսար Մերկ. Եէնիք. Թարպ. Մէղալ Եէնիմ.
2 — Իւսկ. Գուզկ. Պէյլէր Զէնկ. Վանիք. Գանա. Ա. Հիսար Գանչճա Զուպգ. Բաշալպաշճէ Պէյգօղ Թարպ. Պէյրիւք Մէղալրպ. Եէնիմ.
2 30 Պէշիք. Օրթ. Գուրուշ. Արեւալ. Պէպէք Ր. Հիսար Մերկէնա Եէնիք. Թարպաչա. Պէյրիւքա. Եէնիմ.
3 — Գալաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլ. Զէնկէյլ. Արեւալ. Գանա. Ա. Ա Ր. Հիսար Գանչլճ. Մերկ. Եէնիք. Բաշալ. Պէյգ Թարպ. Պէյրիւքա. Մէղալրպ. Եէնիմ.
3 15 Պէշիկ. Օրթաք. Գուրուշ. Արեւալ. Պէպէք Ր. Հիսար Պոյաճ. Սթէնեա Եէնիք. Թարպ. Պէյրիւքա. Մէղալրպ. Եէնիմ.
3 45 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Զէնկ. Վանիք. Գանա. Ա. Հիսար Գանչ. Զուպ. Բաշալ. Պէյգօղ Թարպաչ. Պէյրիւք. Մէղալրպ. Եէնիմ.
4 — Պէշիրթ. Օրթաք. Գուրուշ. Արեւալ. Պէպէք Ր. Հիսար Պոյաճ. Սթէն. Եէնիք. Թարպաչ. Պէյրիւք. Մէղալր. Եէնիմ.
5 — Իւսկ. Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արեւալ. Պէպէք Ր. Հիսար Մերկ. Եէնիք. Թարպ. Պէյրիւք. Մէղալ. Եէնիմ. Ր. Ա. Գալաթ
6 — Գալաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթաք. Արեւալ. Պէպէք Ա. Ր Հիսար Մերկ. Եէնիք. Պէյգօղ Թարպ. Պէյ. Մէղալրպ. Եէնիմ.
7 15 Պէշիք. Իւսկ. Գուզկուանճ Օրթաք. Պէյլէր Զէնկէյ. Ա. Հիսար. Գանչ. Ր. Հիսար Պոյաճ. Գանրշճա Եէնիք. Թարպ. Պէյրիւք. Մէղալ. Եէնիմ.
8 30 Պէշիքթաշ Օրթ. Արեւալ. Պէպէք Ր. Հիսար Մերկ. Եէնիք. Թարպ. Պէյգ. Մէղալ. Եէնիմ.
9 30 Պէշիկ. Օրթաք. Գուրուշ. Արեւալ. Ր. Հիսար Պոյաճ. Գանրշճա Եէնիք. Պէյգօղ Թարպ. Պէյրիւք. Մէղալրպ. Եէնիմ.
10 20 Պէշիք. Օրթաք. Գուրուշ. Արեւալ. Պէպէք Ր. Հիսար Միրկէնա Սթէնեա Եէնիք. Թարպ. Պէյգք Մէղալրպ. Եէնիմ.
10 5 Գալ. Գուզկ. Պէյլէր. Զէնկ. Վանա. Գանա. Ա. Հիսար Գանչճ. Զուպգալը Բաշալ Պէյգ. Թար. Մէղ. Ր. և Ա. Գալաթ.
11 20 Պէշիքթ. Օրթաք. Արեւալ. Պէպէք Ր. Հիսար Մերկ. Եէնիք. Թարպ Պէյգք Եէնիմ.
11 10 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլէր. Զէնկ. Վանիք. Գանալ. Ա. Հիսար Գանչճա Զուպգ. Բաշալ Պէյգ.
11 30 Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր Զէնկ. Վանիք
12 — Պէշիք. Օրթաք. Արեւալ. Պէպէք

Գալաթայէն էջէնդ շոգենաւնէր

12 — Արեւալ. Գուրուշ. Օրթաք. Պէշիք.
12 — Եէնիմ. Մէղ. Պէյրիւք. Թար. Եէնիք. Մերկ. Ր. Հիսար Պէպէք Արեւալ. Գուրուշ. Օրթ. Պէշիքթաշ
12 — Վանիք. Զէնկէյ. Պէյլէր. Գուզկ. Պէշիք.
12 — Պէյգօղ. Բաշալ. Զուպգ. Գանչ. Ա. Հիսար Գանա. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ.
12 30 Ր. Ա. Գալաթ Եէնիմ Մէղալ. Պէյրիւք. Թարպ. Եէնիք. Մերկ. Ր. Հիսար Պէպէք Արեւալ. Գուրուշ. Օրթաք. Պէշիք.
1 15 Եէնիմ. Մէղալ. Պէյրիւք. Թարպ. Եէնիք. Սթէն. Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Արեւալ. Գուրուշ. Օրթ. Պէշիքթաշ
1 30 Պէյրիւքա. Թարպ. Պէյգօղ Բաշալ. Զուպգ. Գանչ. Ա. Հիսար Գանա. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիքթաշ
2 15 Եէնիմ. Մէղալ. Պէյրիւքա. Թարպ, Եէնիք. Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Արեւալ. Գուրուշ. Օրթաք. Պէշիք.
3 — Եէնիմ. Մէղալ. Պէյրիւքա. Թարպ. Եէնիք. Սթէնեա Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Արեւալ. Գուրուշ. Օրթաք. Պէշիք.
3 15 Եէնիմ. Մէղալ. Պէյրիւք. Թարպ. Պէյգօղ Բաշալ. Զուպգ. Գանչ. Ա Հիսար Գանանիլ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլէր. Գուզկ. Պէշիկթաշ
4 30 Եէնիմ. Մէղալ. Պէյրիւք. Թարպ. Եէնիք. Սթէնեա Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Արեւալ. Գուրուշ, Օրթաք Պէշիքթաշ
5 45 Եէնիմ. Մէղալ. Պէյրիւք. Թարպ. Եէնիք. Մերկ. Ր. Հիսար Պէպէք Արեւալ. Զէնկէյ. Պէյլ. Օրթաք. Գուզկ. Պէշիք.
7 — Եէնիմ. Մէղալ, Պէյրիւք. Թարպ. Պէյգ. Բաշալ. Եէնիք. Մերկ. Գանչճ. Ր. Ա. Հիսար Գանանիլ. Արեւալ. Զէնկէյ. Պէյլ. Օրթաք. Գուզկ. Պէշիք. Իւսկ.
7 45 Ա. Ր. Գալ. Մէղալ. Պէյրիւք. Թարպ. Եէնիք. Սթէն. Մերկէնա Ր. Հիսար Պէպէք. Արեւալ. Օրթաք. Պէշիկ.
8 45 Եէնիմ. Մէղալ. Պէյրիւք. Թարպ. Պէյգօղ Բաշալ. Զուպգ. Գանչ. Ա. Հիսար Գանա. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ.
9 20 Եէնիմ. Մէղալրպ. Պէյրիւք. Թարպ. Եէնիք. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Արեւալ. Օրթ. Պէշկ.
10 15 Եէնիմ. Մէղալրպ. Պէյրիւք. Թարպ. Եէնիք. Մերկ. Ր. Հիսար. Արեւալ. Գուրուշ. Օրթաք Պէշիկ.
10 30 Եէնիմ. Մէղալրպ. Պէյրիւքաերէ Թարպաչա Պէյգօղ Բաշալ Զուպ Գանչ Ա Հիսարգանա. Զէնկէյ Պէյլէրդ. Գուզկ. Իւսկ.
11 — Մէղալ. Պէյ. Թարպ. Եէնիք. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Արեւալ. Օրթ. Պէշիք.

Կամաքրէն Ռումելիական էջէնդ շոգենաւնէր

12 30 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արեւալ. Պէպէք Ր. Հիսար Մերկ. Եէնիք. Թարպ. Մէղալ Եէնիմ.
2 — Իւսկ. Գուզկ. Պէյլէր Զէնկ. Վանիք. Գանա. Ա. Հիսար Գանչճա Զուպգ. Բաշալպաշճէ Պէյգօղ Թարպ. Պէյրիւք Մէղալրպ. Եէնիմ.
2 30 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արեւալ. Պէպէք Ր. Հիսար Մերկէնա Եէնիք. Թարպաչա. Պէյրիւքա. Եէնիմ.
3 — Գալաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլ. Զէնկէյլ. Արեւալ. Գանա. Ա. Ա Ր. Հիսար Գանչլճ. Մերկ. Եէնիք. Բաշալ. Պէյգ Թարպ. Պէյրիւքա. Մէղալրպ. Եէնիմ.
3 15 Պէշիկ. Օրթաք. Գուրուշ. Արեւալ. Պէպէք Ր. Հիսար Պոյաճ. Սթէնեա Եէնիք. Թարպ. Պէյրիւքա. Մէղալրպ. Եէնիմ.
3 45 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Զէնկ. Վանիք. Գանա. Ա. Հիսար Գանչ. Զուպ. Բաշալ. Պէյգօղ Թարպաչ. Պէյրիւք. Մէղալրպ. Եէնիմ.
4 — Պէշիրթ. Օրթաք. Գուրուշ. Արեւալ. Պէպէք Ր. Հիսար Պոյաճ. Սթէն. Եէնիք. Թարպաչ. Պէյրիւք. Մէղալր. Եէնիմ.
5 — Իւսկ. Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արեւալ. Պէպէք Ր. Հիսար Մերկ. Եէնիք. Թարպ. Պէյրիւք. Մէղալ. Եէնիմ. Ր. Ա. Գալաթ
6 — Գալաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթաք. Արեւալ. Պէպէք Ա. Ր Հիսար Մերկ. Եէնիք. Պէյգօղ Թարպ. Պէյ. Մէղալրպ. Եէնիմ.
7 15 Պէշիք. Իւսկ. Գուզկուանճ Օրթաք. Պէյլէր Զէնկէյ. Ա. Հիսար. Գանչ. Ր. Հիսար Պոյաճ. Գանրշճա Եէնիք. Թարպ. Պէյրիւք. Մէղալրպ. Եէնիմ.
8 30 Պէշիքթաշ Օրթ. Արեւալ. Պէպէք Ր. Հիսար Մերկ. Եէնիք. Թարպ. Պէյգ. Մէղալ. Եէնիմ.
9 30 Պէշիկ. Օրթաք. Գուրուշ. Արեւալ. Ր. Հիսար Պոյաճ. Գանրշճա Եէնիք. Պէյգօղ Թարպ. Պէյրիւք. Մէղալրպ. Եէնիմ.
10 20 Պէշիք. Օրթաք. Գուրուշ. Արեւալ. Պէպէք Ր. Հիսար Միրկէնա Սթէնեա Եէնիք. Թարպ. Պէյգք Մէղալրպ. Եէնիմ.
10 5 Գալ. Գուզկ. Պէյլէր. Զէնկ. Վանա. Գանա. Ա. Հիսար Գանչճ. Զուպգալը Բաշալ Պէյգ. Թար. Մէղ. Ր. և Ա. Գալաթ.
11 20 Պէշիքթ. Օրթաք. Արեւալ. Պէպէք Ր. Հիսար Մերկ. Եէնիք. Թարպ Պէյգք Եէնիմ.
11 10 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլէր. Զէնկ. Վանիք. Գանալ. Ա. Հիսար Գանչճա Զուպգ. Բաշալ Պէյգ.
11 30 Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր Զէնկ. Վանիք
12 — պէշիք. Օրթաք. Արեւալ. պէպէք

Բոսֆոր կէրուկի օրէրէն) Եւրոպական եղեռէն կամաքրէ էջէնդ շոգենաւուց երթեւեկութիւնն ի. Ա.

12 45 Եէնիմ. Մէղալ. Պէյ. Թարպ. Եէնիք. Պոյաճ. Ր. Հիսար (Ռումելիական գիւղի շոգ. հետ պիտի հարդրդակցի) 33
1 — Ր. Ա. Գալաթ Մէղալ. Պէյրիւք. Թարպաչ. Պէյգօղ մինչև Գանանիլի [Գանա. շոգ. հետ պիտի հարդրդկցի. ուր. օրերը Վանիք. Զէնկ Պէյլ. Գուզկ. Պէշիք] 37
1 30 Եէնիմ. Մէղալրպ. Պէյրիւք. Թարպաչ. Եէնիք. Սթէն. Մերկ. (Ռումելիական գիւղի շոգ. ին հետպիտի հարդրդակցի) 38.
2 15 Եէնիմ. Մէղալրպ. Պէյրիւք. Թարպաչ. Եէնիք. Պէշիք (Եէնիգիւղի շոգ. ին հետ պիտի հարդրդակցի ուրբաթները մինչև Պէպէք պիտի հանդիպի) 17
2 50 Եէնիք. Սթէն. Մերկէնա Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Արեւ. Գուրուշ Օրթ. Պէշիքթ. (բացի ուրբաթէ) 21
2 45 Ր. Ա. Գալաթ Եէնիմ Մէղալրպ. Պէյրիւք. Թարպաչ. Պէյգօղ Ր. Պաշճէ Զուպգ. Գանրշճա Ա. Հիսար Գանանիլ. Պէշիրթ. (ուրբաթ օրեր ժամ 2 45ին Մէսարլէն պիտի մեկնի) Վանիք. Զէնկ. Պէյլէր. Գուզկ. 20
3 15 Եէնիմ. Մէղալ. Պէյ. Թարպ. Եէնիք. Սթէն. Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար. Պէպէք [Պէպէքի շոգ. հետ պիտի հարդրդակցի) ուրբաթները Արեւ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 28
4 30 Եէնիմ. Մէղալ. Պէյրիւք. Թարպ. Եէնիք. Սթէն. Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Արեւալ. Գուր. Օրթ. Պէշիք 33
5 45 Եէնիմ Մէղալրպ. Պէյրիւք. Թարպ. Եէնիք. Սթէնեա Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար. Պէպէք Արեւալ. Գուրուշ Օրթաք. Պէշիկ. 22
7 — Եէնիմ. Մէղալրպ. Պէյրիւք. Թարպաչ. Պէյգօղ Բաշալ. Եէնիք. Զուպգ. Գանրշճ. Մերկ. Ր. Ա. Հիսար Գանան. Ճրեալ. Զէնկ. Պէյլէր Օրթաք. Գուզ. Պէշիք. Իւսկ. 6
8 5 Ա. Ր. Գալաթ Եէնիմ Մէղալրպ. Պէյրիւք. Թարպ. Եէնիք. Սթէնեա Մերկ. Ր. Հիսար Պէպէք Արեւալ. Գուրուշ Օրթ. Պէշիք 17
10 — Մէղալրպ. Պէյ. Թարպաչ. Եէնիք. Մերկ. Ր. Հիսար Արեւալ. Օրթաք. Պէշ. 34

Արեւելեան կամաքրէ էջէնդ շոգենաւ

12 35 Եէնիք. Սթէն. Միրկէնա Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք. Արեւալ. Գուրուշ. Օրթ. Պէշիք 22
12 30 Ր. Հիսար Պէպէք Արեւալ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 2
1 — Պէպէք Արեւալ. Գուր. Օրթ. Պէշիկ. 22
1 35 Ր. Հիսար Պէպէք Արեւալ. Գուր. Օրթաք. Պէշիքթաշ Գաղ. 6
2 15 Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Արեւալ. Գուրուշ Օրթաքէրդ Պէշիքթաշ 23
2 45 Պէպէք Արեւալ. Գուրուշ. Օրթաք. Պէշիք. 2
3 15 Պէպէք Արեւալ. Գուր. Օրթ. Պէշ. 21
3 45 Պէպէք Արեւալ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. Գաղ. 23
4 15 Պէպէք Արեւալ. Գուր. Օրթաք. Պէշ. (Բացի ուրբաթէ) 2
10 — Մերկէնա Զէնկ. ուղղ. կմրկ. բացի ուրբ. է 38
11 10 Պէպէքէն ուղղակի կամուրջ ուրբաթ օրերը Ր. Ա. Հիսարէն 6

Ասիական եղեռէն կամաքրէ էջէնդ շոգենաւ

12 30 Պէյգօղ Բաշալ. Զուպ. Գանչ. Ա. Հիսար Գանա. (Գանանլ պիտի հարդկցի.) 23
12 30 Պէպէք Գանա. Վանիք. Զէնկ. Պէ. Լ. Գուզկ. Պէշիքթաշ 28
1 25 Գանա. Վանիք. Զէնկէյլ. Պէյլէր. Գուզ. Իւսկ. 34
1 35 Պէյգօղ Բաշալ. Զուպգուզ. Գանչճ. Ա. Հիսար Գանալը (Գանանլ. պիտի հարդկցի. (Ուրբաթի օրերը Վան. Զէնկ. Պէ. Լ. Գուզկ. Պէշիք.) 37
2 45 Պէյգօղէն Եէնիգիւղ անտի Եւրոպական եղեռէս մինչև Պէշիք. (բացի ուրբաթէ) 21
2 25 Գանա. Վանիք. Զէնկէյլ. Պէյլէր. Գուզ. Պէշիք. (Բացի ուրբաթէ) 22
3 20 Գանա. Վանիք. Զէնկէյլ. Պէյլէրդ. Գուզկ. Պէշիքթաշ (Բացի ուրբաթէ) 34
3 30 Պէյգ. Բաշալ. Զուպգուզ. Գանչճ. Ա. Հիսար Գանանլ. Պէշիք (ուրբաթ. 2 45ին Վանիք. Զէնկ. Պէ. Լ. Գուզկ. 20
4 15 Գանալ Վանիք. Զէնկէյլ Պէյլէր. Գուզ. Իւսկ Իւսկ (բացի ուրբաթէ) 38
4 30 Պէյգօղ Բաշալ. Զուպ. Գանչճա Ա. Հիսար Գանալ. Վանիք. Զէնկ. Պէ. Լ. Գուզկ. Պէշիկ. (ուրբաթի օրեր ժամ 4 30ին Մէսարլա մեկնելով պիտի հանդիպի. 37
7 — Մերկ. Ր. Ա. Հիսար Գանա. Արեւալ. Զէնկ. Պէ. Լ. Օրթ. Գուզկ. Պէշիք. Իւսկ. 21
9 5 Պէյրիւք. Թարպաչա Պէյգ. Բաշալ. Զուպգ. Գանչ. Ա. Հիսար Գանա. Վանիք. Զէնկ. Պէ. Լ. Գուզ. Իւսկ Գանա 20
9 30 Պէյգօղէն ուղ. կամրջ. (բացի ուրբաթէ) 28
10 20 Գանալ ուղ. կամրջ. 22
11 — Գուզկ էն ուղղակի կամուրջ (Բացի. Ուրբաթէ) 22
10 50 Զէնկ. ուղղ. կամրջ. ուրբաթները 10 30ին 2

(Բոսֆոր կէրուկի օրէրէն) կամաքրէն Եւրոպական եղեռէ երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

1 40 Պէշիքթ. Օրթաք. Գուրուշ. Արեւալա. Ր. Հիսար Պոյաճ. Սթէնեք. Թարպ. Պէյ. Մէղալ. Սթէնիմ. 28
2 45 Պէշիք. Օրթաք. Գուր. Արեւալուաք. Պէպէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Պէյ. Մէղալ. Եէնիմ. 33
3 — Գալաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Զէնկէյ. Արեւալ. Գանանլ. Ա. Ա.